KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 16.5.2006
SEK(2006) 595

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

BULHARSKO

Monitorovací zpráva z května roku 2006

{KOM(2006) 214 v konečném znění}

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

BULHARSKO

Monitorovací zpráva z května roku 2006

OBSAH

1.	ÚVOD	4
2.	POLITICKÁ KRITÉRIA	5
2.1.	Obecné hodnocení	12
3.	HOSPODÁŘSKÁ KRITÉRIA	13
3.1.	Obecné hodnocení	16
4.	ZÁVAZKY A POŽADAVKY VYPLÝVAJÍCÍ Z PŘÍSTUPOVÝCH JEDNÁNÍ	17
4.1.	Kapitoly *acquis*	17
4.1.1.	Kapitola 1: Volný pohyb zboží	17
4.1.2.	Kapitola 2: Volný pohyb osob	18
4.1.3.	Kapitola 3: Volný pohyb služeb	18
4.1.4.	Kapitola 4: Volný pohyb kapitálu	20
4.1.5.	Kapitola 5: Právo obchodních společností	20
4.1.6.	Kapitola 7: Zemědělství	21
4.1.7.	Kapitola 8: Rybolov	24
4.1.8.	Kapitola 9: Dopravní politika	25
4.1.9.	Kapitola 10: Daně	26
4.1.10.	Kapitola 13: Sociální politika a zaměstnanost	27
4.1.11.	Kapitola 14: Energetika	29
4.1.12.	Kapitola 15: Průmyslová politika	29
4.1.13.	Kapitola 19: Telekomunikace a informační technologie	30
4.1.14.	Kapitola 21: Regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů	31
4.1.15.	Kapitola 22: Životní prostředí	32
4.1.16.	Kapitola 23: Ochrana spotřebitele a zdraví	33
4.1.17.	Kapitola 24: Spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí	34
4.1.18.	Kapitola 25: Celní unie	38
4.1.19.	Kapitola 28: Finanční kontrola	38
4.2.	Překlad *acquis* do bulharského jazyka	39
4.3.	Obecné hodnocení	40

1. ÚVOD

Přístupová jednání s Bulharskem byla úspěšně ukončena v prosinci roku 2004. Smlouva o p řistoupení byla podepsána v dubnu roku 2005. Bulharsko a 14 členských států ji už ratifikovalo. Ve smlouvě se předpokládá přistoupení ke dni 1. ledna 2007, pokud Rada na návrh Komise nerozhodne o jeho odložení ke dni 1. ledna 2008.

Po ukončení jednání Evropská unie rozhodla, že bude pokračovat v bedlivém sledování příprav Bulharska a jeho dosažených výsledků a že v tomto smyslu bude i nadále předkládat každoročn ě zprávy o pokroku Bulharska v procesu přistoupení spolu s případnými doporučeními.

První takovou zprávu Komise předložila v říjnu roku 2005. V dané zprávě se ukázalo, že Bulharsko již značně pokročilo v přípravách na přistoupení. Je zde také uvedena celá řada oblastí, kde je třeba vyvinout další úsilí k dokončení příprav. Komise se rozhodla znásobit intenzitu sledování a na jaře roku 2006 předložila další zprávu.

V uvedené zprávě jsou přezkoumány přípravy Bulharska na členství, přičemž se pozornost zam ěřuje na oblasti, v nichž je nutné vyvinout další úsilí ve světle tří kodaňských kritérií stanovených jako podmínka k přistoupení. Z tohoto důvodu je zpráva rozdělena do tří hlavních částí:

- V *první části* se posuzují politické otázky, u nichž je třeba vyvinout další úsilí.
- V *druhé části* se posuzují hospodářské otázky, u nichž je třeba vyvinout další úsilí.
- Ve *třetí části* je posouzeno, jak Bulharsko pokračuje při provádění závazků a povinností vyplývajících z přístupových jednání.

Ve zprávě se popisuje pokrok dosažený od října roku 2005 a nevyřešené nedostatky v politikách, zákonodárství a v provádění povinností, které je třeba odstranit. Na tomto základ ě Komise přezkoumá, zda je či není třeba doporučit odložení data přistoupení a vyjádří svůj názor v odděleném sdělení předloženém společně s touto zprávou.

V této zprávě se odráží stav ke konci dubna roku 2006. Zpráva vychází z celé řady zdrojů. Bulharsko bylo vyzváno, aby předložilo informace o svém stavu připravenosti. Ve zprávě jsou rovněž zpracovány informace poskytnuté na základě Dohody o přidružení a v rámci vzájemného hodnocení[1], které proběhlo v souvislosti s posuzováním správní kapacity Bulharska v konkrétních oblastech. Ve zprávě se zohledňují výsledky přezkoumání Rady a zprávy Evropského parlamentu[2] a usnesení. Komise případně přihlížela i k posudkům nejrůzn ějších mezinárodních organizací, mezinárodních finančních institucí a nevládních organizací.

2. POLITICKÁ KRITÉRIA

Úvod

Komise je toho názoru, že Bulharsko plní politická hlediska nezbytná ke členství v EU a činí

[1] Vzájemnými hodnoceními se rozumí posudky o stavu připravenosti kandidátských zemí v konkrétních odvětvích vypracované odborníky členských států. Odborníci jsou odpovědní za obsah svých zpráv.

[2] Zpracovatelem je pan van Orden.

tak nepřetržitě od roku 1997.

Cílem této zprávy je posoudit některé oblasti, o kterých se v monitorovací zprávě z října roku 2005 konstatuje, že je nezbytné je ještě více zlepšit. Tato potřeba byla zjištěna u osmi oblastí. Jedná se o: reformu veřejné správy, soudnictví, boj proti korupci, boj proti obchodování s lidmi, špatné zacházení s osobami ve vazbě a podmínky ve věznicích, ochranu dětí, systém pé če o tělesně a duševně postižené osoby, ochranu a začlenění menšin.

V této části je posouzen vývoj v každé z výše uvedených nevyřešených oblastí od předložení zprávy z října roku 2005 a připravenost Bulharska na členství.

Veřejná správa

Od předložení zprávy z října roku 2005 došlo k pokroku v těchto oblastech.

Zákon o státní správě byl změněn v březnu roku 2006. Novelizace zavádí jednoznačné rozd ělení mezi politickou a správní linií ve státní správě. Cílem uvedeného zákona je ujasnit úlohy a rozsah odpovědnosti. Zákon nově upravuje účast úředníků veřejné správy na řízení soukromých společností a posiluje postavení inspekcí. V březnu roku 2006 byla rovněž schválena novelizace zákona o státní službě. Zákon zavádí nábor nových pracovníků založený na konkurenci, zásadu mobility v rámci státní správy a podporuje vzdělávání státních úředníků. V březnu roku 2006 byl přijat správní řád. Tento zákon zavádí správní soudnictví, přičemž soudci správních soudů budou jmenováni do prosince roku 2006.

V březnu roku 2006 byla přijata i aktualizovaná strategie vzdělávání státních úředníků a přísl šný akční plán. Strategie je zaměřena na posílení bulharské správní kapacity při provádění *acquis* za současného zapojení všech zúčastněných stran do reformování správy a zdokonalování profesní kapacity a kvalifikace.

Je však třeba se zabývat některými nevyřešenými otázkami.

Decentralizační strategie usilující o další decentralizaci pravomocí a finančních zdrojů z úst řední správy na správu regionální a obecní zatím nebyla přijata.

Celkově lze konstatovat, že Bulharsko pokročilo uspokojivě v oblasti reformy veřejné správy a je na dobré cestě v budování účinné státní správy, jestliže bude postupovat dosavadním zp ůsobem.

Systém soudnictví

Od předložení zprávy z října roku 2005 došlo k pokroku v těchto oblastech.

V prosinci roku 2005 vypracoval ministr spravedlnosti akční plán k realizaci strategie reformy na období let 2006 – 2007. V březnu roku 2006 vláda schválila zprávu o realizaci strategie reformy soudnictví. V lednu roku 2006 byl v předsoudním řízení zaveden mechanismus ke sledování přiměřenosti nového trestního řádu, jenž vstoupil v platnost v dubnu roku 2006. Plní se akční plán vzdělávání smírčích soudců v otázce provádění ustanovení nového trestního řádu. V lednu roku 2006 vstoupil v platnost zákon o poskytování právní pomoci a příslušné prováděcí předpisy, zahrnující i problematiky zpoplatnění právní pomoci. Byl zřízen národní ú řad právní pomoci s rozpočtem převyšujícím 3 mil. EUR. V únoru roku 2006 byly přijaty prováděcí předpisy k zákonu o soukromých exekutorech. Rozpočet pro soudnictví byl v roce

2006 navýšen o 18 %, tj. na více než 136 mil. EUR. Rozpočet Nejvyšší soudní rady byl ztrojnásoben a dnes se blíží k hodnotě téměř 4 mil. EUR. V dubnu roku 2006 rozhodl Nejvyšší soud, že zvýší počet soudců Nejvyššího kasačního soudu o 10 osob a počet státních zástupců Správního nejvyššího státního zastupitelství o 8 osob. Novela zákona o soudech přijaté v dubnu roku 2006 zavádí zásadu otevřeného náboru smírčích soudců založeného na tlaku konkurence. Zúžila se odpovědnost vyšetřovatelů. Zhruba 700 vyšetřovatelů Úřadu vyšet řování bylo přeřazeno k výkonu funkce státních zástupců.

Poslední novelizace zákona o soudech zavádí do právních předpisů zásadu namátkového přid ělování případů v rámci soudů, státních zastupitelství a vyšetřovacích útvarů. V lednu roku 2006 probíhal zkušební provoz nového IT systému používaného soudy k namátkovému přid ělování případů a 90 % soudů má příslušný software, aby mohly systém provozovat.

Rozpočet Národního ústavu soudů se v roce 2006 zvýšil o téměř 80 % a přesáhl výši 1,15 mil. EUR, a proto může pokračovat budování dostatečné kapacity pro specializované vzd ělávání (i vyšších úředníků). V roce 2005 vzrostl počet vyškolených osob o téměř 50 %, vzd ělávacímu procesu se podrobilo více než 2 000 osob. V únoru roku 2006 vzal nově zvolený nejvyšší státní zástupce zpět žádost předloženou Ústavnímu soudu o prověření zákonnosti zákona o propadnutí nezákonně získaného majetku státu, takže zákon vstoupil v platnost.

V březnu roku 2006 byly přijaty změny Ústavy. Nově se tak zavádí odpovědnost státního zastupitelství za průběh vyšetřování a Ústava upravuje i právní institut veřejného ochránce práv. V březnu roku 2006 byl přijat nový správní řád, který předpokládá zřízení 29 nových správních soudů.

Je však třeba se zabývat některými nevyřešenými otázkami.

Poslední novelizace Ústavy umožňuje ministrovi spravedlnosti účastnit se rozhodování o rozpo čtu, vzdělávání smírčích soudců, kariérním postupu, propouštění pracovních sil a o dalších personálních otázkách, dále se ministr může účastnit procesu správy infrastruktury soudů a projednávání případů před soudy. Nejvyšší soudní rada má sice i nadále poslední slovo ve v šech významných otázkách, její úlohu však oslabuje skutečnost, že není stálým orgánem. Její členové pracují na plný úvazek jako smírčí soudci, často to jsou předsedové soudů, státního zastupitelství či vyšetřovacích útvarů, kteří mají odpovědnost za celou řadu záležitostí. Vzhledem k této skutečnosti a k tomu, že Nejvyšší soudní rada má pouze 65 zaměstnanců, bude pro ní i nadále velmi problematické působit v praxi jakožto protějšek Ministerstva spravedlnosti a přispívat zásadním způsobem k vytváření politiky při dalším reformování soudnictví. Vzhledem k těmto souvislostem novelizace Ústavy neodstranila všechny pochybnosti o nezávislosti soudnictví. Veškeré pochybnosti však musí být odstraněny.

Předsoudní řízení je stále závažným problémem. Při řešení případů organizované a hospodá řské trestné činnosti, jakož i případů korupce, je totiž náročné dospět do fáze konečného vy řízení případu v přiměřené lhůtě a splnit přitom řádně formální stránku případu podle trestního řádu platného do konce dubna. Proto bude třeba pečlivě sledovat dopad nového trestního řádu. Je třeba se ještě hlouběji zaměřit na odpovědnost, průhlednost a vnitřní správu státního zastupitelství. Oznámená vnitřní kontrola představuje první prospěšný krok při reformování státního zastupitelství.

Dosud nebyl přijat nový občanský soudní řád. V některých případech probíhá pomalu provád ění právních předpisů přijatých v roce 2005, protože dochází k prodlení mezi nabytím platnosti

právních předpisů a jejich prováděcích předpisů.

Namátkové přidělování případů a instalace příslušného IT systému musí fungovat na celém území. K otázce fungování soudů lze konstatovat, že nebylo s konečnou platností rozhodnuto o zřízení specializovaných soudů, ani o snížení počtu soudů. V tomto okamžiku je nutné provést nová ustanovení o otevřeném náboru smírčích soudců založeném na tlaku konkurence. Zatím nefunguje jednotný mechanismus s přesně vymezenými kritérii pro posuzování kvality práce smírčích soudců. Nejvyšší soudní rada nemá specializované oddělení odpovědné za pln ění tohoto úkolu. Korupce v rámci soudů zůstává závažným problémem.

Celkově lze shrnout, že byl učiněn pouze omezený pokrok jak v otázce kvality a odpovědnosti soudnictví, tak v otázce vztahů mezi výkonnými a soudními orgány. Bulharsko musí dokončit reformu soudnictví, zajistit předložení prokazatelných výsledků a přijmout další kroky k zabezpečení jeho nezávislosti.

Antikorupční opatření

Od předložení zprávy z října roku 2005 došlo k pokroku v těchto oblastech.

V prosinci roku 2005 přijala Rada ministrů Etický kodex práce členů vlády a jiných výkonných úředníků jmenovaných do funkcí z politických důvodů. Podle uvedeného kodexu musí úředníci učinit prohlášení o svých finančních zájmech, které se eviduje, je jim zakázáno mít v jakékoliv společnosti svůj partnerský podíl a nesmí pracovat ani jako osoby samostatně výdělečně činné, jsou odpovědní za správu svěřených zdrojů a musí přijímat nezbytná opatření, aby zabránili korupčnímu jednání uvnitř orgánu, za nějž nesou odpovědnost.

V prosinci roku 2005 byla zveřejněna zpráva o výsledcích provádění akčního plánu boje proti korupci v letech 2004 – 2005. Ve zprávě je uveden přehled opatření přijatých k potírání korupce ve státní správě. V lednu roku 2006 byla po konzultaci nevládních organizací přijata strategie pro boj proti korupci na období let 2006 – 2008. Strategie a akční plán tvoří ucelený rámec k potírání korupce a zaměřují se zejména na boj s korupcí na vyšších pozicích. Na základě novelizace zákona o zveřejňování údajů o majetku osob zastávajících vysoké funkce ve státní správě přijaté v dubnu roku 2006 je Nejvyšší kontrolní úřad povinen ročně zve řejňovat seznam osob, které nesplnily povinnost učinit prohlášení o svém majetku. Byly zvý šeny pokuty za nedodržení dané povinnosti.

V lednu roku 2006 byla zřízena rada pro zlepšení koordinace mezi jednotlivými výbory pro otázky boje s korupcí Národního shromáždění, Rady ministrů a Nejvyšší soudní rady. Ministerstvo zdravotnictví přijalo další opatření ke sledování a kontrole orgánů zdravotnictví a přihlédlo přitom k nebezpečí malých případů korupce. V Parlamentu byl zřízen výbor pro otázky etiky.

V březnu roku 2006 byla změněna Ústava a poslanci Parlamentu jsou plně trestně odpovědní za veškeré své jednání. Navíc lze zrušit poslancovu imunitu, jestliže poslanec předloží soudu písemný souhlas se zahájením projednávání svého případu. Nejvyšší státní zástupce je stále jediným orgánem, který může požádat o zrušení imunity poslance Parlamentu. Od února roku 2006 bylo předloženo 10 žádostí o zrušení imunity poslanců Parlamentu. Pět členů Parlamentu se dobrovolně vzdalo své imunity a jeden poslanec byl zbaven imunity na základě hlasování Parlamentu, v důsledku čehož soud mohl formálně zahájit vyšetřování, zda byl spáchán trestný čin korupce. V březnu roku 2006 předložil nejvyšší státní zástupce jednu žádost o zrušení

imunity a v dubnu osm. Pět osob mezitím předložilo písemně svůj souhlas se zrušením imunity.

Koncem března roku 2006 bylo na Nejvyšším státním zastupitelství zřízeno zvláštní oddělení pověřené úkolem vést a dohlížet na průběh předsoudního řízení týkajícího se případů organizované trestné činnosti a korupce.

V období od roku 1999 do konce roku 2005 bylo podáno 35 obžalob proti vysoce postaveným politikům. Od října roku 2005 byly potvrzeny odsuzující rozsudky napadené odvoláním, které byly vyneseny proti bývalým členům vlády, pěti smírčím soudcům a jednomu soudnímu ú ředníkovi. Ve stejném období lze zaznamenat tři nenapadnutelné odsuzující rozsudky státních ú ředníků ve věci korupce na středních pozicích.

Je však třeba se zabývat některými nevyřešenými otázkami.

Obecně je třeba ještě více posílit správní kapacitu a konkrétně zejména koordinační kapacitu Komise pro předcházení a potírání korupce. Komisi v současné době předsedá ministr vnitra a z hlediska struktury je zařazena k Radě ministrů. Účinnost opatření přijatých k potírání korupce na vyšších pozicích je stále mizivá, proto je třeba bedlivě sledovat provádění nové strategie a akčního plánu. Provádění zákona o zveřejňování údajů o majetku osob zastávajících vysoké funkce ve státní správě si žádá, aby Nejvyšší kontrolní úřad posílil svou kapacitu vyčlen ěnou k přezkoumání prohlášení o majetku. Nedávné změny zákona zavádějí povinnost získat p řed zveřejněním prohlášení o majetku a o příjmech v médiích nejdříve povolení. Zákon o politických stranách se netýká věcných darů. Dary politických sdružení politickým stranám Nejvyšší kontrolní úřad nekontroluje. Politické strany nejsou povinny uveřejnit údaje o svých dárcích. U případů korupce na vyšších pozicích je stále velmi vzácným jevem, aby byla v takové situaci podána obžaloba, vedlo se trestní stíhání, případ se projednával před soudem, obžalovaný byl uznán vinným ze spáchání trestného činu a byl vynesen odsuzující rozsudek, který odradí další potenciální pachatele trestné činnosti. Malé případy korupce jsou stále problémem v odvětví zdravotnictví a vzdělávání. Komise pro předcházení a potírání korupce musí zvýšit svou kapacitu, aby mohla účinně plnit svou úlohu.

Celkově lze shrnout, že byl učiněn jistý pokrok v otázce boje proti korupci. Bulharsko musí jednoznačně doložit, že v boji proti korupci dospělo k určitým výsledků, zejména v boji proti korupci na vyšších pozicích.

Obchodování s lidmi

Od předložení zprávy z října roku 2005 došlo k pokroku v těchto oblastech.

Nedávno byla zřízena Národní komise pro boj proti obchodování s lidmi, která uveřejnila svou politiku. Byl novelizován zákon o bulharských průkazech totožnosti, aby se zabránilo vycestování dětí do zahraničí bez doprovodu za účelem páchání trestné činnosti a aby se zabránilo obchodování s dětmi. Díky zvýšené spolupráci členských států v boji proti obchodování s lidmi byly zničeny sítě obchodování se ženami. Bulharsko podepsalo s několika členskými státy dohody o spolupráci. Bulharsko rovněž zahájilo program ochrany svědků. Tato ochrana byla poskytnuta čtyřem osobám.

Je však třeba se zabývat některými nevyřešenými otázkami.

K otázce obchodování s lidmi je třeba uvést, že Bulharsko je stále zemí průvozu a v menším rozsahu zemí původu. Vzrůstá problém obchodování s nově narozenými dětmi, kdy těhotné

ženy porodí v zahraničí. Poněvadž nefunguje žádný spolehlivý mechanismus pro evidování obyvatelstva, nelze jednoznačně zjistit ani údaje o zavlečených osobách, ani počet pohřešovaných osob. Není dokončeno provádění zákona o bulharských průkazech totožnosti. Realizace programu ochrany svědků je omezená.

Celkově lze shrnout, že v otázce boje proti obchodování s lidmi byl učiněn omezený pokrok.

Špatné zacházení s osobami ve vazbě a podmínky ve věznicích

Od předložení zprávy z října roku 2005 došlo k pokroku v těchto oblastech.

V některých obcích se podařilo snížit počet případů špatného zacházení donucovacích orgánů s osobami. V některých vazebních zařízeních se poněkud zlepšily životní podmínky vězňů. Každá probační služba má probační rady a pokračuje příslušné vzdělávání.

Je však třeba se zabývat některými nevyřešenými otázkami.

Stále se objevují případy špatného zacházení zaměstnanců donucovacích orgánů s osobami ve vazbě včetně nepřiměřeného použití síly a zbraní. Mučení ve smyslu Úmluvy OSN proti mučení a dalšímu krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání není definováno rovnocenně. Stále se objevují případy, kdy ohledání mrtvého a řízení o potvrzení jeho totožnosti neproběhlo plně podle právních předpisů. Dosud nebyla přijata pravidla a postupy řádného fungování probačních rad.

Obecně lze poznamenat, že se dosáhlo jistého pokroku při řešení problému špatného zacházení s osobami ve vazbě a v otázce životních podmínek ve věznicích.

Ochrana dětí

Od předložení zprávy z října roku 2005 došlo k pokroku v těchto oblastech.

Na počátku roku 2006 Bulharsko ratifikovalo Haagskou úmluvu o ochraně dětí. Byla přijata novelizace zákona o rodinných přídavcích a národní program ochrany dětí na rok 2006. Cílem zákona je poskytnout náhradní způsoby péče dětem v ústavní výchově a zlepšit podmínky v dětských domovech a v kojeneckých ústavech. Program je naopak zaměřen na problematiku dětí z ulice, zneužívání a vykořisťování dětí, zajišťuje rovný přístup ke vzdělání a zavádí vnitrostátní informační systém pro ochranu dětí. V dubnu roku 2006 byla přijata novela zákona o ochraně dětí, kterou se v Bulharsku zavádí právní základ odborné pěstounské péče a jejímž cílem je podpořit mimoústavní způsob péče, jakož i poskytovat alternativní sociální služby. Kromě toho novela zavádí právní základ pro posílení kontrolních a sankčních mechanismů.

Mimoto vláda přijala v dubnu roku 2006 koncepci modernizace služeb ve speciálních dětských ústavech a ústavech pro starší postižené osoby. V koncepci jsou vymezeny cíle procesu modernizace pečovatelských služeb a základní pokyny jejího provádění. Životní podmínky v dětských domovech se v některých případech zlepšily a s výjimkou ústavů spravovaných Ministerstvem zdravotnictví klesl v roce 2005 nepatrně počet chovanců. O rozvoj alternativních způsobů péče se starají především nevládní organizace. Dva ústavy byly zavřeny a probíhá restrukturalizace některých ústavů. Mezinárodní adopce klesla z 217 případů v roce 2004 na 101 v roce 2005. Vzrostl počet osvojení bulharskými občany. V souladu se Schengenskou dohodou se vede evidence pohřešovaných osob.

Je však třeba se zabývat některými nevyřešenými otázkami.

Životní a hygienické podmínky jsou v mnoha ústavech na velmi nízké úrovni. Úřady sociálně právní ochrany dětí zatím nemají k dispozici spolehlivé systémy pro výkon dozoru, které by potvrzovaly, že jejich doporučení se provádějí. Počet dětí v dětských domovech a kojeneckých ústavech je stále vysoký. Dosud nebyla zřízena ústřední databáze osvojení bulharskými občany. Postupy jsou však stále neprůhledné, především u mezinárodních adopcí.

V oblasti ochrany dětí se dosáhlo omezeného pokroku. Nejdůležitějším úkolem je vytvořit systémy alternativní péče o děti. Je třeba zdokonalit monitorovací kapacitu odpovědných úřad ů.

Systém péče o tělesně a duševně postižené osoby

Od předložení zprávy z října roku 2005 došlo k pokroku v těchto oblastech.

V prosinci roku 2005 přijala vláda akční plán o rovných příležitostech pro zdravotně postižené osoby na období let 2006 – 2007. Předpokládá se v něm zlepšení kvality života a vyřešení problému sociálního vyloučení zdravotně postižených osob. Byl přijat plán na období let 2006 až 2008 ke zlepšení situace starších duševně postižených osob umístěných v ústavech. Uvedené plány odpovídají celkovému politickému rámci vlády. V únoru roku 2006 byl novelizován zákon o integraci zdravotně postižených osob a zavedlo se oprávnění zdravotně postižených osob pobírat měsíčně příspěvek na sociální začlenění. Počet zdravotně postižených osob, které využívají měsíční příplatek na sociální začlenění, od srpna roku 2005 značně vzrostl z 180 000 osob na 430 000 osob v prosinci roku 2005. Navíc byl pozměněn národní program Asistenti zdravotně postižených osob v tom smyslu, že se nyní zaměřuje na službu sociálních asistentů ur čenou osobám nedávno začleněných do rodin.

S cílem koordinovat problematiku péče o duševně postižené osoby podepsalo Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo práce a sociálních věcí rámcovou dohodu.

Je však třeba se zabývat některými nevyřešenými otázkami.

Při umístění osoby do ústavní péče musí být systematicky dodržovány příslušné lékařské a právní postupy. Služby založené na chráněném a podporovaném bydlení nejsou stále dostate čně rozvinuté. Zaostává začleňování postižených dětí do škol. Mnoho ústavů pro duševně posti žené osoby je přeplněno, zajišťují špatné životní podmínky a neposkytují přiměřené služby.

Zatím nefunguje účinně systém nového začlenění zdravotně postižených osob. Je třeba důsledn ěji usilovat o modernizaci služeb a vystupovat proti předsudkům. Postupně se budují struktury služeb založených na chráněném a podporovaném bydlení určené duševně postiženým osobám. Zatím nefunguje účinně systém nového začlenění zdravotně postižených osob, resp. osob s du ševními poruchami. Je třeba sledovat a podporovat provádění právních předpisů týkajících se péče o duševně postižené osoby.

Obecně se v této oblasti dosáhlo jistého pokroku. I nadále je však nezbytné zlepšit životní podmínky v ústavech a situaci osob se zvláštními potřebami a duševně postižených osob. Je nezbytné znásobit úsilí vyvíjené k podpoře rozvoje alternativních služeb a zdokonalit způsob sledování stavu.

Ochrana a začlenění menšin

Od předložení zprávy z října roku 2005 došlo k pokroku v těchto oblastech.

Byl vypracován národní akční plán Dekáda romské inkluze na období let 2005 – 2015. Od listopadu roku 2005, kdy byla zřízena Komise pro ochranu před diskriminací, se většina nar ůstajícího počtu případů projednávaných komisí týkala diskriminace z důvodu příslušnosti k etnické menšině. V lednu roku 2006 udělilo Ministerstvo práce a sociálních věcí akreditaci profesi pomocného učitele. V březnu roku 2006 schválila vláda národní program zlepšení životních podmínek Romů stanovený na období let 2005 – 2015. Rozpočet vyhrazený na deset let činí přibližně 630 mil. EUR a 40 % je kryto ze státního rozpočtu. Iniciativy zaměřené na školní docházku malých romských dětí se z velké části setkávají s úspěchem. Probíhá realizace národních programů zaměstnanosti zaměřených mimo jiné na problematiku dlouhodobě nezam ěstnaných a nekvalifikovaných osob, kterých se většinou účastní Romové.

Úpravou právního rámce týkajícího se struktury a činnosti Národní rady pro koordinaci etnických a demografických otázek se nepatrně zvýšila kapacita státních struktur zabývajících se problematikou menšin. Byla zřízena převážná většina regionální rad pro etnické a demografické otázky. V celé řadě případů se nevládním organizacím daří řešit problematiku *de facto* oddělených škol v Bulharsku.

Je však třeba se zabývat některými nevyřešenými otázkami.

Je třeba přijmout další opatření k podpoře provádění akčního plánu Dekáda romské inkluze na období let 2005 – 2015. Komise pro ochranu před diskriminací stále nedisponuje odpovídajícími zdroji a není plně funkční. Je třeba vypracovat strategický přístup a vystupovat aktivněji v otázkách prevence, vzdělávání a zvyšování povědomí veřejnosti (*srov. také kapitolu 13: Sociální politika a zaměstnanost).*

Dosud nejsou přesně vymezeny ani popis práce pomocného učitele, ani rozpočet. Opatření k za členění romských dětí do škol se netýkají žáků vyšších tříd. Uvedená opatření jsou omezená z d ůvodů nedostatečných finančních prostředků. Mnoho romských občanů nemá odpovídající p řístup ke zdravotnictví. Podněty k sociálnímu začlenění Romů jsou stále omezené. Je třeba zvý šit úsilí k začlenění zranitelných skupin obyvatelstva, zejména romských občanů, na trhu práce tím, že se bude podporovat jejich přístup k odborné přípravě. Zdá se, že špatné zacházení s osobami ve vazbě se neúměrně týká Romů.

Stále není plně zajištěna správní kapacita Národní rady pro koordinaci etnických a demografických otázek. Regionální rady pro etnické a demografické otázky nemají dostatek lidských zdrojů, ani přiměřenou infrastrukturu, aby mohly v první řadě zintenzívnit svou komunikaci s ústředními a s místními orgány.

Obecně byl v oblasti ochrany a začleňování romské menšiny učiněn jistý pokrok. Je však třeba i nadále vynakládat zvýšené úsilí k posílení sociálního začlenění a integrace romských občanů do bulharské společnosti. Je třeba zlepšit životní podmínky. Další úsilí je nezbytné k potírání všech projevů netolerance, především při uplatňování stávajících právních předpisů o rozhlasovém a televizním vysílání a dalších činnostech s cílem vyřešit problematiku rasismu, diskriminace či xenofobie.

2.1. Obecné hodnocení

Bulharsko splňuje politická hlediska nezbytná ke členství v EU.

Od předložení zprávy z října roku 2005 se pokročilo v celé řadě oblastí včetně reformy soudnictví. Vstoupil v platnost nový trestní řád a právní rámec pro úpravu právní pomoci. Díky změnám Ústavy byla státnímu zastupitelství svěřena odpovědnost za průběh vyšetřování. Byl novelizován zákon o soudech.

Bulharsko přijalo celou řadu opatření k potírání korupce. Byl přijat etický kodex platný pro výkonné orgány. Schválila se strategie pro boj proti korupci na období let 2006 – 2008. Díky změnám Ústavy byl omezen rozsah imunity poslanců Parlamentu. Nejvyšší státní zástupce p ředložil žádosti o zrušení imunity deseti poslanců Parlamentu. Pět poslanců se dobrovolně z řeklo své imunity a imunita jednoho poslance byla zrušena hlasováním Parlamentu. Ostatní p řípady se stále prošetřují. Umožnilo se tak vyšetřovat i případy korupce na vyšších pozicích.

Bulharsko pokročilo v oblasti veřejné správy, především při přijímání novelizací zákona o státní správě, zákona o státní službě a nového správního řádu. K otázce špatného zacházení ve vazbě lze uvést, že došlo ke snížení incidentů a zlepšily se podmínky v některých vazebních zařízeních. Přijaly se politické iniciativy v oblasti zdravotní péče o tělesně a duševně postižené osoby. Vzrostla sociální podpora zdravotně postižených osob.

Je však třeba se zabývat některými nevyřešenými otázkami. Je nezbytné ještě více posílit odpov ědnost, průhlednost a účinnost soudnictví. Musí se vyvinout další úsilí k upevnění zásady namátkového přidělování případů na celém území. Musí se vybudovat objektivnější a průhledn ější mechanismy pro posuzování kvality práce smírčích soudců. Je třeba odstranit jakékoliv pochybnosti o nezávislosti soudnictví. Předsoudní řízení bylo stále závažným problémem kvůli procesním předpisům a nedostatečnému počtu vyšetřovatelů. Při potírání organizovaného zlo činu se dospělo k několika málo prokazatelným výsledkům.

Je nezbytné posílit koordinační struktury a provádění politiky boje proti korupci, aby se účinn ěji plnila jejich úloha. U případů korupce na vyšších pozicích je stále velmi vzácným jevem, aby byla v takové situaci podána obžaloba, vedlo se trestní stíhání, případ se projednával před soudem, obžalovaný byl uznán vinným ze spáchání trestného činu a byl vynesen odsuzující rozsudek, který odradí další potencionální pachatele trestné činnosti. Bulharsko musí jednozna čně doložit, že dosáhlo v této oblasti určitých výsledků.

Dosud nebyla přijata strategie decentralizace správy. K otázce obchodování s lidmi je třeba uvést, že Bulharsko je stále zemí průvozu a v menším rozsahu zemí původu a zemí určení. Stále se objevují případy špatného zacházení se zadrženými osobami. Je třeba zlepšit životní podmínky v mnoha dětských domovech, kojeneckých ústavech a ústavech pro duševně posti žené osoby prováděním příslušných iniciativ a budováním alternativních způsobů péče. Zna čnou snahu je třeba vyvinout v oblasti sociálního začlenění romské menšiny. Další úsilí je nezbytné k potírání všech projevů netolerance, především při uplatňování stávajících právních p ředpisů o rozhlasovém a televizním vysílání a dalších činnostech s cílem vyřešit problematiku rasismu, diskriminace či xenofobie.

3. HOSPODÁŘSKÁ KRITÉRIA

Úvod

Ve své zprávě z roku 2005 Komise dospěla k závěru, že Bulharsko splňuje kritérium fungujícího tržního hospodářství. Komise shrnuje, že zachováním současného tempa reforem Bulharsku pomůže vyrovnat se s tlakem konkurence a s tržními silami uvnitř Unie. Bulharsko z velké části zachovalo makroekonomickou stabilitu, přestože dále rostly deficity zahraničního obchodu. Pokračovalo s prováděním svého programu strukturální reformy, ale nepostupovalo stejně aktivně ve všech oblastech.

Po velké expanzi o 6,2 % v první polovině roku 2005 se růst HDP ve třetí čtvrtině roku zpomalil zejména kvůli rozsáhlým záplavám v letních měsících a dosáhl výše 5,5 % za celý rok. Především velmi vzrostla tvorba hrubého fixního kapitálu na 19,0 %. Pokračoval i růst konečné spotřeby do výše 6,8 %. Kromě toho vzrostl jak schodek obchodu, tak schodek běžného účtu, z 15,1 % HDP v roce 2004 na 20,4 % HDP v roce 2005 a z 5,8 % HDP na 11,8 % HDP. Inflace spotřebitelských cen (mezitímní HISP) se zvýšila koncem roku kvůli nárůstu cen ropy a potravin. Průměrná inflace sice klesla z 6,1 % v roce 2004 na 5,0 % v roce 2005, ale inflace na konci roku naopak vzrostla z 4,0 % na 6,5 %.

V této části je posouzen vývoj v každé nevyřešené oblasti od předložení zprávy z října roku 2005 a připravenost Bulharska na členství.

Makroekonomická stabilita a schodek běžného účtu

Ve zprávě z roku 2005 se konstatuje, že rozvoj umírněnější fiskální politiky a postupné navy šování mezd je stále rozhodující k zamezení potenciálního ohrožení hodnoty zahraniční platební bilance. Od té doby došlo k pokroku v těchto oblastech.

Pokračovala přísná fiskální politika a poměrně mírné navyšování mezd a byla přijata další opat ření k omezení růstu úvěrů. Schodek běžného účtu přesto rostl i v druhé polovině roku 2005 a za rok 2005 dosáhl výše 11,8 % HDP. Tento nárůst je převážně způsoben negativními vnějšími náhlými výkyvy, poněvadž makroekonomické politiky zůstaly obecně velmi umírněné. Saldo ve řejných financí vykázalo přebytek 3,1 % HDP (ESA 95) ve srovnání se stavem 1,9 % v roce 2004. Minimální mzdy sice vzrostly v lednu roku 2005 o 25 %, ale průměrné mzdy stoupaly pomaleji. Reálný roční průměrný plat vzrostl téměř o 4,1 %, a odpovídá tak produktivitě.

Od dubna roku 2005 jsou platná další opatření přijatá k omezení růstu bankovních úvěrů, která jsou poměrně účinná, poněvadž díky nim klesl roční růst z 50 % v roce 2004 pod 30 % v b řeznu roku 2006. V lednu roku 2006 pokračovalo zpřísňování opatření s cílem omezit roční r ůst pod 20 % v roce 2006. Byla přijata i další opatření zaměřená konkrétně na spotřebitelské a hypotekární půjčky. V roce 2006 se předpokládá další zpřísnění fiskální politiky s revidovaným fiskálním cílem dosáhnout přebytku 3 % HDP (vyjádřeno na základě hotovosti). Plánuje se nár ůst mezd ve veřejném sektoru o 6 % do června roku 2006, což by spolu s mírným růstem minimální mzdy mělo pomoci udržet stabilní vývoj mezd.

Je však třeba se zabývat některými nevyřešenými otázkami.

Zvyšování schodku běžného účtu v roce 2005 bylo téměř výlučně způsobeno vysokým schodkem obchodní bilance a nízkým přebytkem bilance služeb. Vysoké ceny ropy a především velký dovoz investičního zboží jsou příčinou rychlejšího růstu dovozu až na více než 26 %. Zároveň se během roku zpomaloval růst vývozu až na 18,4 % převážně kvůli povodňovým škodám. Proto v roce 2005 vzrostl schodek obchodní bilance na 20,4 % HDP. Vysoký růst dovozu má rovněž za následek nárůst výdajů za dopravu, a proto spolu se zpomalením růstu

v odvětví průmyslu klesl přebytek v bilanci služeb. Omezení růstu úvěrů sice účinně zabránilo šíření úvěrů, jeho dopad na snížení deficitu zahraničního obchodu však byl méně úspěšný proto, že podniky se stále častěji spoléhají i na jiné zdroje financování včetně leasingu a p římých úvěrů ze zahraničí. Vzhledem k velmi vysokému schodku obchodní bilance a schodku b ěžného účtu se musí pokračovat v prosazování přísné fiskální politiky a příslušných opatření zaměřených na potlačování růstu úvěru a na mírné zvyšování mezd.

Obecně sice byly podniknuty příslušné kroky ke snížení deficitu zahraničního obchodu, ale p řesto se nepodařilo zabránit jeho dalšímu zvyšování. Proto bude rozhodující pokračovat v prosazování umírněných makroekonomických politik a prohlubovat strukturální reformy tak, aby se dosáhlo udržitelného snížení schodku běžného účtu.

Privatizace a restrukturalizace průmyslu

Ze zprávy z roku 2005 vyplynul závěr, že je nezbytné udržet hybnou sílu při dokončování privatizačního programu. Od té doby došlo k pokroku v těchto oblastech.

Z celkového počtu 5 800 státních podniků, které mají být zprivatizovány, je stát stále vlastníkem většinového či menšinového podílu v 520 podnicích. Majetkový podíl byl od září roku 2005 prodán v 74 podnicích (ve většině případů se jednalo o menšinové podíly), nicméně podíl zprivatizované majetkové účasti vzrostl pouze nepatrně a nedosáhl ani 90 % hodnoty ve škeré majetkové účasti, jež má být zprivatizována. Privatizace velkých podniků uvedených ve zprávě z roku 2005, byla v dubnu roku 2006 téměř ukončena pouze u tří podniků (filmová studia Bojana, tepelná elektrárna ve Varně a společnost podnikající v oblasti říční dopravy). Rada ministrů schválila v říjnu roku 2005 a v únoru roku 2006 revidované privatizační strategie námořního loďstva a společnosti Bulgaria Air. Parlament potvrdil strategii společnosti Bulgaria Air v březnu roku 2006. V únoru roku 2006 přijala společnost Bulgartabac Holding strategii k restrukturalizaci a prodeji několika jednotlivých oddělení.

Do jisté míry pokročila liberalizace a restrukturalizace průmyslu. Podle časového harmonogramu pokračovalo uvolňování trhů se zemním plynem a s elektřinou. Vypracovaly se plány k rozdělení bulharské elektrárenské společnosti a společnosti Bulgargas. Uspokojivě probíhá liberalizace železnice. Soukromým provozovatelům se udělují koncese k provozu a modernizaci přístavů a letišť, udělení koncese pro letiště Varna a Bourgas se zpozdilo kvůli podání odvolání k soudu. V odvětví telekomunikací se zlepšily podmínky účinné hospodářské soutěže, což je částečně způsobeno i tím, že v listopadu roku 2005 začal poskytovat své služby třetí provozovatel mobilních sítí.

Je však třeba se zabývat některými nevyřešenými otázkami.

Proces privatizace sice značně pokročil, ale musí být i dokončen. Je třeba vyvinout další úsilí k tomu, aby byla úspěšně uzavřena privatizace v odvětví energetiky a dopravy. K odvětví energetiky lze poznamenat, že nebyl dokončen prodej teplených elektráren Rousse a Bobov Dol. Parlament ještě nepotvrdil privatizační strategii námořního loďstva a strategie se v sou časné době reviduje.

Do přistoupení zbývá rozdělit bulharskou elektrárenskou společnost a společnost Bulgargas a uvolnit trhy se zemním plynem a s elektřinou. K otázce železniční dopravy lze uvést, že provozovatel železnic a společnost obstarávající infrastrukturu vykazují stále ztrátu a kumulují nedoplatky. Ke zlepšení finanční situace je nezbytné pokročit s restrukturalizací

železniční dopravy včetně přijetí opatření ke snížení nákladů. Významným úkolem bude posílit kapacitu řídícího orgánu, aby se ještě více zlepšily podmínky hospodářské soutěže v rámci pr ůmyslu.

Obecně lze konstatovat, že v otázce privatizace došlo jen k omezenému pokroku, přestože proces privatizace se nachází již v pokročilém stádiu. Zbývá dokončit liberalizaci a restrukturalizaci trhů se zemním plynem a s elektřinou. Další úsilí je třeba zaměřit na restrukturalizaci železniční dopravy.

Podnikatelské prostředí

Zpráva z roku 2005 shrnuje, že je třeba pokračovat v započatých reformách, aby se zlepšilo podnikatelské prostředí, především fungování správního a soudního systému. Od té doby došlo k pokroku v těchto oblastech.

Pokračuje reforma zapisování společností a v březnu roku 2006 byl přijat nový zákon o obchodním rejstříku. Zákon stanoví, že společnost nebude zapsána u soudu, ale bude se jednat o čistě správní záležitost. Od ledna roku 2006 v Bulharsku působí finanční úřad, který nese výlučnou odpovědnost za výběr daní a příspěvků na sociální zabezpečení odváděných státu. V listopadu roku 2005 byly Parlamentu předloženy návrhy změn úpadkového práva s cílem zvýšit účinnost, průhlednost a rychlost úpadkového řízení. Sice pokračovalo prově řování regulačních režimů, ale dosáhlo se pouze omezeného pokroku. Nově zřízené Ministerstvo státní správy a správní reformy je odpovědné za koordinaci prověřování a optimalizace stávajících regulačních režimů a za pomoc při zlepšování metodického přístupu k posuzování dopadu. Byla navržena opatření k optimalizaci rozsahu a struktury veřejné správy, k prohloubení vzdělávání a k podpoře poskytování služeb elektronické veřejné správy. V březnu roku 2006 byl přijat nový správní řád. Po přijetí zákona o rozhodčím řízení byla z řízena tři rozhodčí sudiště.

Je však třeba se zabývat některými nevyřešenými otázkami.

Hlavními problémy jsou i nadále zlepšení podmínek vstupu na trh a ukončení působení na trhu, prosazování smluv, zvýšení účinnosti správního a soudního systému a omezení regulace podnikání. Je třeba plně provést nový zákon o obchodním rejstříku ke zjednodušení a urychlení procesu zapsání společnosti. Parlament zatím nepřijal navrhované změny úpadkového práva. Je třeba vynaložit další úsilí a systematicky posuzovat dopady a dále zjednodušovat právní úpravu tak, aby se docílilo prokazatelného pokroku. Musí se ještě více zefektivnit chod veřejné správy. Správní řád nezavádí zásadu ‚tichého souhlasu' obecněji. V rámci zvyšování účinnosti soudního řízení je třeba vyřešit důležité otázky. Nový návrh občanského soudního řádu zatím nebyl předložen Parlamentu. V současné době není mediace stále dostatečně využívána jako prostředek mimosoudního vyřešení sporu. Zbývá zavést do praxe soukromých činitelů prosazujících právo.

Obecně se v této oblasti dosáhlo omezeného pokroku. Je třeba zvyšovat snahu zdokonalit fungování správního a především soudního systému a omezit regulaci podnikání.

Pružnost trhu práce

Ve zprávě z roku 2005 se konstatuje, že se dosáhlo nepatrného pokroku při zvyšování pru žnosti trhu práce, což je spolu s rozsáhlou reformou vzdělávání rozhodující pro vyřešení problematiky nepoměru mezi nabídkou a poptávkou po odborné kvalifikaci. Od té doby došlo

k pokroku v těchto oblastech.

Díky velkému hospodářskému růstu vzrostla zaměstnanost o 2,0 % v roce 2005 a průměrná nezaměstnanost klesla z 12 % v roce 2004 na 10,1 % v roce 2005. K zdokonalení trhu práce bylo přijato několik málo kroků. Do ledna roku 2006 se pojistné důchodového pojištění snížilo o 6 procentních bodů a podíl hrazený zaměstnavatelem se omezil ze 70 % na 65 %, čímž se sní žily nemzdové náklady práce a vytvořily podněty k budování pracovních míst a přesunu pracovních příležitostí z neformálního odvětví. V únoru roku 2006 byl novelizován zákon o ochraně zaměstnanosti, kterým se zavádí finanční podněty ke zvýšení regionální mobility a k aktivnímu hledání práce. Zahájily se přípravy k vyhodnocení účinnosti probíhajících program ů zaměřených na trh práce. V únoru roku 2006 schválila Rada ministrů program reformy sekundárního školství. Reforma předpokládá reorganizaci sekundárního školství, zavedení modelů krátkodobé odborné přípravy a celostátních standardizovaných zkoušek.

Je však třeba se zabývat některými nevyřešenými otázkami.

Téměř vůbec nepokročilo odstraňování nepružnosti trhu práce a modernizace právního rámce, především co se týče pracovní doby a využívání pracovních smluv na dobu určitou. Zpozdil se proces zahrnutí příplatku za odsloužená léta do obvyklého platového ohodnocení. Dosud nebyla schválena strategie rozvoje vysokoškolského vzdělávání. Je třeba plně provést p ředpokládanou reformu vzdělávání, aby vzrostla kvalita vzdělávání a aby bylo snazší skloubit výsledky vzdělávacího procesu s potřebami trhu práce.

Obecně se dosáhlo malého pokroku při zvyšování flexibility trhu práce. Je velmi důležité vynaložit zvýšené úsilí k reformování systému vzdělávání, aby se snížil nepoměr mezi nabídkou a poptávkou po odborné kvalifikaci.

3.1. Obecné hodnocení

V Bulharsku funguje tržní hospodářství. Bude-li Bulharsko pokračovat v současných reformách, vyrovná se v blízké budoucnosti s tlakem konkurence a s tržními silami uvnitř Unie. Bulharsko z velké části zachovalo makroekonomickou stabilitu a pokročilo ve strukturálních reformách.

Od zprávy z října roku 2005 se situace zlepšovala. Byly učiněny vhodné kroky ke snížení deficitu zahraničního obchodu. Uspokojivě pokračuje privatizace, liberalizace a restrukturalizace. Pokročilo se i se zlepšením podnikatelského prostředí se snižováním nemzdových nákladů práce.

Vzrostl naopak schodek běžného účtu, a proto je namístě prosazovat i nadále umírněnou fiskální a mzdovou politiku. Prohloubení strukturálních reforem vyžaduje i zdokonalení chodu soudnictví a omezení regulace podnikání. Právní úprava trhu práce musí být pružnější.

4. ZÁVAZKY A POŽADAVKY VYPLÝVAJÍCÍ Z PŘÍSTUPOVÝCH JEDNÁNÍ

Úvod

Ve zprávě z října roku 2005 dospěla Komise k závěru, že Bulharsko již dospělo do fáze, kdy z podstatné části splňuje požadavky *acquis*.

U většiny kapitol *acquis* je Bulharsko buď připraveno nebo probíhající přípravy do přistoupení vyřeší poslední zbývající otázky. Platí to u těchto kapitol: pohyb kapitálu, politika hospodářské soutěže, statistika, hospodářská a měnová unie, průmyslová politika, malé a střední podniky, v ěda a výzkum, vzdělávání a odborná příprava, telekomunikace a audiovizuální politika, vnější vztahy, společná zahraniční a bezpečnostní politika, rozpočet EU a hospodářská soutěž. U v šech těchto kapitol se má zato, že Bulharsko je dostatečně připraveno tak, aby mohlo bezproblémově proběhnout začlenění do EU. Tento závěr je stále platný. Navíc se pokročilo například v oblasti hospodářské soutěže, kde Komise na ochranu hospodářské soutěže pokra čovala v prohlubování kladného účinku antimonopolních rozhodnutí. Proto se těmito kapitolami tato zpráva nezabývá.

Zbývající kapitoly obsahují otázky, k nimž Bulharsko musí přistupovat aktivněji a v několika p řípadech musí učinit bezprostřední a rozhodná opatření, aby bylo připraveno ke dni p řistoupení. Tyto otázky jsou znovu přezkoumány níže v příslušných kapitolách.

Tato část obsahuje přehled veškerých zbývajících otázek, kterými se Bulharsko musí zabývat, aby bylo plně připraveno na provádění *acquis* ke dni přistoupení.

4.1. Kapitoly *acquis*

4.1.1. Kapitola 1: Volný pohyb zboží

Ohledně **neharmonizované oblasti** Bulharsko prověřilo své právní předpisy s cílem zjistit ustanovení, jež mohou být v rozporu s články 28 až 30 Smlouvy o ES. Dosud byla nalezena pouze dvě opatření, která nejsou slučitelná s požadavky článků 28 až 30 Smlouvy o ES. Nový zákon o ochraně spotřebitele přijatý v prosinci roku 2005 a připravovaná novelizace zákona o účetnictví se snaží tento problém vyřešit. V únoru roku 2006 byl novelizován zákon o kulturních památkách a muzeích. Zákon o kontrole výbušnin, zbraní a munice byl novelizován v dubnu roku 2006. Interní přezkoumání předpisů je třeba neustále opakovat. Musí se přijmout opatření, aby se mohla dovážet použitá vozidla.

Postupně se odstraňují legislativní nedostatky v oblasti **veřejných zakázek**. Nový zákon o ud ělování koncesí a novelizace zákona o veřejných zakázkách byly schváleny v dubnu roku 2006. Oba zákony obsahují mechanismus nápravy, jak to požadují právní normy EU.

Lze zaznamenat jisté zlepšení správní kapacity a rozvoj odborných dovedností. K otázce opravných prostředků je třeba uvést, že Komise pro ochranu hospodářské soutěže je nyní úst ředním orgánem pověřeným vyřizováním podaných stížností.

Kvůli novým zákonům je třeba změnit prováděcí předpisy v oblasti veřejných zakázek, a proto se připravují návrhy souboru několika prováděcích předpisů o udělování koncesí, jež mají vstoupit v platnost v červnu roku 2006. Byla nalezena a zrušena nejrůznější vnitrostátní právní ustanovení, která jsou neslučitelná s novým zákonem o udělování koncese a s novým zákonem o veřejných zakázkách.

Z hlediska institucionálního rámce zvyšovaly Úřad pro zadávání veřejných zakázek a Odbor hospodářské a sociální politiky Rady ministrů nepřetržitě svou správní kapacitu. Předpokládá se navýšení počtu pracovníků, aby bylo možné zvládnout pracovní zátěž, která vzrostla kvůli vyřizování podaných opravných prostředků. Přípravy v této oblasti probíhají v současné době uspokojivě.

Závěr

Bulharsko v tomto okamžiku obecně splňuje závazky a požadavky vyplývající z přístupových jednání v oblasti **neharmonizovaných právních předpisů** a **veřejných zakázek**, což svědčí o značného pokroku. V oblasti neharmonizovaných právních předpisů je však nutno pokračovat ve vyvíjeném úsilí. Je potřeba usilovat o provedení *acquis* týkajícího se míst, kde jsou potraviny propouštěny na území, a lékařských pomůcek do právního řádu. V rámci příprav v oblasti veřejných zakázek je třeba dokončit provádění předpisů.

4.1.2. Kapitola 2: Volný pohyb osob

Byl vypracován právní rámec pro oblast **vzájemného uznávání odborné kvalifikace**. Došlo k novelizaci zákona o vysokých školách a zákon o zdraví veřejnosti, navíc byl v říjnu roku 2005 schválen nový zákon o veterinárních opatřeních. Odvedl se nesmírný kus práce při schvalování prováděcích právních předpisů pro pracovníky ve zdravotnictví – v lékařství, veterinárním lékařství, zubařství, farmacii, ošetřovatelství a porodnictví.

Právní úprava však musí být dokončena především v otázce automatického a bezpodmíne čného uznávání a přeshraničního poskytování služeb. V únoru roku 2006 byl novelizován zákon o advokacii s cílem harmonizovat jej s *acquis*. Proces zvyšování správní kapacity sice pokračuje jak v oblasti vzdělávání, tak v oblasti rozvoje vhodných správních struktur, ale je nutné jej ještě více prohloubit. Přípravy je třeba urychlit.

Závěr

Jistého pokroku se dosáhlo při **vzájemném uznávání odborné kvalifikace**. Přípravy probíhají, ale existují obavy, že Bulharsko nebude schopno provádět plně *acquis* ke dni p řistoupení, nebude-li zvýšeno současné tempo. V této oblasti se musí jednat rychle.

4.1.3. Kapitola 3: Volný pohyb služeb

Odstraňování omezujících překážek **práva usazování a svobody poskytovat nefinanční slu žby** je téměř u konce. V říjnu roku 2005 byl schválen nový zákon o veterinárních opatřeních. V listopadu roku 2005 byly novelizovány zákony o turistickém ruchu a ochraně rozvoje kulturního bohatství. V únoru roku 2006 byly novelizovány zákony o zaměstnanosti a o podpo ře sociální rovnosti. V dubnu roku 2006 byl změněn zákon o ochraně dětí.

Navzdory přijatým legislativním úpravám se v oblasti turistického ruchu stále objevují zprávy o nesrovnalostech a různých cenách (především v nejrůznějších turistických zařízeních). Státní p říslušníci nečlenských států EU jsou na hranici mimo jiné nuceni uzavírat zdravotní pojištění pro cesty v zahraničí. Bulharské úřady musí najít způsob, jak prosadit nové nediskriminující ustanovení v zákoně o turistickém ruchu a dalších právních předpisech. S výjimkou odvětví turistického ruchu probíhají přípravy v oblasti práva usazování a svobody poskytovat nefinan ční služby uspokojivě.

Bulharsko sice vynaložilo velké úsilí ke sladění právní úpravy **bankovnictví**, ale je třeba dokon čit prováděcí legislativu. Zvýšené úsilí vyžaduje provedení nové, přísnější směrnice týkající se kapitálových požadavků do právního řádu, aby se bankám a investičním firmám vyhradil dostatečný časový prostor k provedení nezbytných úprav. K problematice je třeba přistupovat konzistentně, aby byl nad bankami a investičními firmami uplatňován jednotný dozor. Přípravy

je třeba urychlit.

V prosinci roku 2005 byl přijat nový zákon o **pojišťovnictví**. Bulharsko sestavilo akční plán k odstranění jevu řízení nepojištěných motorových vozidel, který obsahuje zásadní opatření (změny právních předpisů, vnitrostátní kampaň vyzdvihující důležitost pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou motorovým vozidlem třetí osoby, častější policejní kontroly atd.). Pokra čuje proces čištění registrační databáze a rušení registrace nepojízdných vozidel, jejichž objem se odhaduje na 26 % z celkového počtu vozidel.

Dopad uvedených opatření přijatých k vyřešení problému nepojištěných vozidel je však třeba prokázat a zároveň je stále nutné posílit finanční kapacitu bulharského záručního fondu, aby Bulharsko mohlo podepsat vícestrannou smlouvu a Komise mohla rozhodnout o odstranění hraniční kontroly osvědčení o pojištění. Přípravu v oblasti pojišťovnictví je třeba značně urychlit.

Bulharsko pokračuje s přípravou na provádění zbývajících směrnic týkajících se **investičních služeb** a **trhu s cennými papíry** do svého právního řádu. Časový harmonogram, podle něhož mají být příslušné právní akty přijaty s konečnou platností na podzim roku 2006, je pravd ěpodobně přiměřený, ale musí být řádně dodržen. Přípravy je nutno značně urychlit v oblasti investičních služeb a trhu s cennými papíry.

Musí se dokončit proces provádění *acquis* o **informační společnosti** do bulharského právního řádu. Přípravy v této oblasti je třeba urychlit.

V oblasti **ochrany osobních údajů** nejsou bulharské právní předpisy zatím sladěny s ustanoveními *acquis,* přestože v prosinci roku 2005 byly přijaty jisté změny. Nedostatky stále ovlivňují celou řadu důležitých otázek, jako je: rozsah právní úpravy, použitelnost vnitrostátního právního řádu, zásada kvality údajů, právní základ pro zpracování údajů o odsouzení za trestný čin, informace poskytované subjektu, o němž jsou údaje vedeny, rozsah zrušených údajů, systém oznamování a předchozí kontrola orgánem, a v neposlední řadě i zasílaní údajů do třetích zemí. Navzdory správným krokům je správní kapacita Komise pro ochranu údajů stále slabá. Není zajištěna její rozpočtová nezávislost, rozpočet na rok 2006 byl zkrácen a komise nemá ani dostatečný počet zaměstnanců. Režim registrace a oznamování nefunguje uspokojivě. Vykazuje poměrně nízkou činnost, poměr vyřízených stížností není uspokojivý stejně jako stav prosazování příslušného práva obecně. Legislativní přípravy v této oblasti je třeba značným způsobem urychlit.

Bulharsko zatím není schopno zajistit plné provádění *acquis* v oblasti ochrany osobních údajů. *(Srov. kapitolu 24 – Spravedlnost a vnitřní věci)*.

Závěr

Značně se pokročilo v otázce **práva usazování a svobody poskytovat nefinanční služby**. Bulharsko v současné době obecně splňuje závazky a požadavky vyplývající z přístupových jednání. Přípravy probíhají a očekává se, že Bulharsko bude schopno provádět *acquis* ke dni p řistoupení, bude-li zachováno současné tempo.

Dosáhlo se pokroku i v oblasti finančních služeb, především v bankovnictví a pojišťovnictví, nicméně je třeba vyvinout vyšší úsilí, aby ke dni přistoupení byly dokončeny přípravy v oblasti **bankovnictví** (směrnice týkající se kapitálových požadavků platných pro investiční firmy),

investičních služeb, trhu s cennými papíry a **ochrany osobních údajů**. Kromě toho je třeba vynaložit zvýšené úsilí v oblasti **pojištění** motorových vozidel a **informační společnosti**. Uvedeným oblastem se musí věnovat zvýšená pozornost.

4.1.4. Kapitola 4: Volný pohyb kapitálu

Bulharská právní úprava **praní špinavých peněž** je obecně v souladu s *acquis*. Kladný vývoj lze zaznamenat u reakcí na mezinárodní žádosti o spolupráci a u operací zaměřených na podezřelou činnost cizích státní příslušníků spojenou s legalizací výnosů z trestné činnosti. Finanční zpravodajský úřad funguje odpovídajícím a profesionálním způsobem jako správní orgán, který analyzuje zprávy o podezřelých transakcích.

Mezery jsou stále v zákoně o opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, v němž stále nejsou plně zohledněny požadavky druhé směrnice EU o praní špinavých peněz. Kromě toho je třeba uvést do souladu právní předpisy s revidovanými doporučeními Finanční pracovní skupiny pro boj s praním špinavých peněz a financováním teroristů. Účinné provádění právních předpisů je stále velmi omezené. Je třeba posílit povědomí povinných subjektů o jejich ohlašovací povinnosti, podpořit ohlašování podezřelých transakcí a dozor nad subjekty s ohlašovací povinností, a sice především mimo rámec finančnictví.

Zásadním nedostatkem v této oblasti je i nadále to, že neexistují žádné prokazatelné výsledky o stíhání případů legalizace výnosů z trestné činnosti (*srov. kapitolu 24 – Spravedlnost a vnitřní věci*). Přípravy v této oblasti je třeba urychlit.

Závěr

Pokrok v oblasti **praní špinavých peněz** je stále omezený v otázce účinného provádění a prosazování právních předpisů. Je třeba vynaložit zvýšené úsilí a rychle podniknout příslušné kroky k zabránění legalizaci výnosů z trestné činnosti, aby byly nedostatky ke dni přistoupení odstraněny. Týká se to zejména zvyšování povědomí subjektů s ohlašovací povinností, ohlašování podezřelých transakcí těmito subjekty a dozor nad těmito subjekty.

4.1.5. Kapitola 5: Právo obchodních společností

V oblasti **ochrany práv z duševního a průmyslového vlastnictví** lze zaznamenat kladný vývoj, především co se týče spolupráce mezi jednotlivými orgány, koordinovaného prosazování a právního rámce. Uvedené zlepšení je výsledkem národního akčního plánu na období let 2005 – 2006 v oblasti práv z duševního a průmyslového vlastnictví.

V září roku 2005 byl přijat zákon o optických přenašečích dat jakožto prostředek k potírání pirátství. Akční plán se zaměřuje na zlepšovaní správních struktur a prosazování práv z duševního a průmyslového vlastnictví. Lepší spolupráce mezi úřady pro ochranu práv z duševního vlastnictví a donucovacími orgány, zvyšování povědomí a vzdělávání se považují za klíčové otázky, zároveň se usiluje o zdokonalení komunikace mezi orgány.

Právní předpisy o patentech a další zbývající opatření (novelizace zákona o obchodních známkách a zeměpisných označeních a novelizace zákona o průmyslovém vzoru) dosud nebyly sladěny s *acquis* týkajícím se průmyslového vlastnictví.

Je třeba ještě více zlepšit uplatňování práv z duševního a průmyslového vlastnictví. Trestná činnost související s porušováním práv z duševního a průmyslového vlastnictví představuje

stálou hrozbu a je skutečným problémem. Bulharsko musí v současné době transformovat plány v další kroky a dospět ke konkrétním a prokazatelným výsledkům. Zbývá zaměřit se na prohloubení užší spolupráce, zvyšování povědomí, nábor dalších pracovníků na kritických pracovištích v zemi a posílit vzdělávání. Komunikace mezi orgány a mezi orgány a organizacemi držitelů práv musí být ještě více prohloubena.

Přípravy je třeba urychlit v oblasti ochrany práv z duševního a průmyslového vlastnictví.

Závěr

V oblasti **ochrany práv z duševního a průmyslového vlastnictví** se dosáhlo značného pokroku, ale je třeba podniknout další kroky k dokončení příprav na přistoupení. V současné době je stále třeba věnovat této oblasti zvýšené úsilí a rychle podniknout kroky k vyřešení nedostatků před přistoupením.

4.1.6. Kapitola 7: Zemědělství

Horizontální otázky

V únoru roku 2006 Parlament přijal novelizaci zákona o podpoře zemědělcům, a schválil tak právní úpravu zřízení **platební agentury** spravující vnitrostátní podporu a podporu EU ur čenou zemědělství a venkovským oblastem, lesnictví a rybolovu a přijímající strategická rozhodnutí. Byly formalizovány podstatné aspekty jako: možnost uplatnit režim jednotných plateb na plochu (RJPP), rozhodnout o minimálním objemu způsobilých zemědělských podnik ů, o doplňkových vnitrostátních přímých platbách a o příslušném rozpočtu.

Zatím není dobudován systém IT zajišťující provoz platební agentury a není ukončeno vzd ělávání a nábor pracovníků. Přípravy je třeba urychlit.

Byl sestaven a aktualizován původní rámcový plán pro zavedení **integrovaného administrativního a kontrolního systému** tak, aby v něm bylo zohledněno vzniklé zpoždění v provádění. Bulharsko se rozhodlo použít kromě leteckých ortofotografií i archivované satelitní snímky, aby mohlo vybudovat systém evidence půdy. Byly uzavřeny smlouvy o poskytnutí všech údajů, ale časový harmonogram je velmi krátký. Digitální ortofotografie a použitelné satelitní snímky mapují přibližně 25 % území. Systém evidence půdy byl zatím do digitální podoby převeden přibližně u 17 % území. Právě se začalo pracovat na provázání bloku digitalizovaných údajů o zemědělcích se systémem evidence půdy. To je nutné k tomu, aby zemědělci měli k dispozici grafické podklady s vyznačením hranic referenčních parcel, jejich identifikačního čísla a s uvedením rozlohy. Velký kus práce byl odveden při přijímání a instalaci nového softwaru, který však nebyl podroben závěrečným provozním zkouškám. Zároveň je nutné urychleně plnit i další základní úkoly, jako je předběžná evidence zemědělců, kontroly na místě a vzdělávání příslušných pracovníků. V této oblasti je třeba jednat rychle.

K otázce **mechanismů obchodu** lze uvést, že se zavedla formální koordinace mezi všemi dot čenými orgány (Státním zemědělským fondem, celní správou, veterinární správou a rostlinoléka řskou správou). Přípravy obecně probíhají, je ale nutné pokračovat v úsilí prohlubovat praktické a detailní znalosti o mechanismech obchodu. Tato znalost totiž obecně stále chybí.

Společné organizace trhu

Obecně se buduje účinná správní struktura k prosazování všech uvedených organizací trhu,

probíhá totiž nábor dalších pracovníků, jejich příslušné zaškolování a jasně se definují jednotlivé postupy.

K otázce **vína** lze poznamenat, že dosud nebyl dokončen bulharský registr vinic.

U některých tržních mechanismů nebyly přijaty další prováděcí předpisy, týkající se zejména kontrol a udělování osvědčení. Přípravy v tomto odvětví je třeba urychlit.

Byly přijaty právní předpisy k prosazování společných organizací trhu s **mlékem** a přijala se opatření k zavedení kvót mléka a většiny mechanismů fungujících v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčných výrobků. Dokončila se příprava databáze s evidencí základních kvót zahrnující všechny producenty a přímé prodejce. Připravuje se přidělení indikativních jednotlivých kvót. Proces schvalování kupců probíhá uspokojivě.

Dosud nebyla přijata žádná podrobná pravidla pro správu kvót mléka a vytváření tuzemské rezervy. Nefungují plně ani vnitrostátní, ani regionální komise pro mléko a zdaleka ne všechny mlékárny mají nezávislé laboratoře k analýze obsahu tuku. Laboratoře nejsou ani zřízeny, ani jim nebylo uděleno povolení k provozu. Přípravy je třeba urychlit.

U **ovoce a zeleniny** se dosáhlo pokroku při provádění kontrol kvality čerstvých produktů a při plnění tržních norem. Zlepšila se i správní struktura určená k uznávání producentů.

Bulharské předpisy týkající se jatečně upraveného **hovězího** masa podle klasifikační stupnice jsou plně harmonizovány, ale zatím nejsou platné. Pro účely řádného provedení klasifikace ke dni přistoupení se musí urychlit proces vzdělávání osob pravidelně provádějících třídění na jatkách.

Problematika veterinářství a rostlinolékařství, včetně bezpečnosti potravin

Přijetím zákona o veterinářství Bulharsko vytvořilo základ k provedení *acquis* o zdraví zvířat, dobrých životních podmínkách zvířat, veterinární medicíny a nástrojích horizontální veterinární kontroly do svého právního řádu. Zákon o veterinářství vstoupil v platnost dne 1. května 2006.

Dosud nebyla přijata některá ustanovení prováděcích právních předpisů nebo novelizovaná zn ění platných právních předpisů předložená po odpovídajících nezbytných kontrolách tak, aby byl zajištěn plný soulad s *acquis* platným pro veterinární odvětví. Podobná je situace při p řijímání zákona o ochraně rostlin, kdy chybí schválení Parlamentem. Přípravy je třeba urychlit.

Právní úprava **přenosné spongiformní encefalopatie (TSE) a vedlejších produktů živoči šného původu** byla provedena do vnitrostátního právního řádu. Zákaz krmení hospodářských zvířat některými zpracovanými živočišnými bílkovinami byl vydán na začátku ledna roku 2006.

V souvislosti s dozorem nad případy TSE, především nad sběrem, nakládáním a testováním uhynulých zvířat předložilo Bulharsko národní plán sběru zvířat. Daný plán musí být ještě více rozpracován. Zatím nebyly splněny požadavky EU týkající se jedné ze dvou kafilérií ve Varně. Totéž platí i pro zničení jatečního produktu (masové a kostní moučky) spálením v cementárně. Je naprosto nezbytné zajistit, aby likvidace masové a kostní moučky probíhala v dané cementárně ve speciálních zařízeních. Jednat rychle je třeba i při výstavbě nového jatečního závodu v jižním Bulharsku.

Zákonem o veterinářství byly do právního řádu provedeny zásady právní úpravy **veterinárního**

kontrolního systému na vnitřním trhu.

Dosud nebyly přijaty, a proto nejsou ani prosazovány žádné prováděcí právní předpisy upravující propojení se sítí TRACES spojující veterinární úřady na evropské úrovni. Tato síť je nástupce sítě ANIMO. Přípravy je třeba urychlit.

V současné době je u všech relevantních druhů do právního řádu provedeno *acquis* upravující **identifikaci a evidování zvířat** a jsou zavedeny i sankce a kontroly. Byla zřízena databáze k identifikaci a registraci skotu. Systém se postupně modernizuje a aktualizuje, aby zahrnoval i ostatní druhy.

Zbývá vyzkoušet on-line provoz databáze se všemi druhy. Přípravy je třeba urychlit.

Do právního řádu bylo provedeno *acquis* týkající se **financování veterinárních inspekcí a kontrol**. Probíhají přípravy v této oblasti.

Do právního řádu byly provedeny právní předpisy o veterinárních kontrolách dovozu ze třetích zemí a pravidlech dovozu. Funguje jedno z osmi stálých veterinárních stanovišť hraniční kontroly (Kapitan Andreeovo na pozemní hranici s Tureckem), ale musí se na něm provést ur čité úpravy. Zahájily se příslušné práce a kromě toho byly uzavřeny smlouvy o vybavení ostatních stanovišť.

Na budoucí vnější hranici EU nebyla vybudována nezbytná infrastruktura pro zbývajících sedm stálých veterinárních stanovišť hraniční kontroly a zatím nejsou uplatňovány ani inspekční postupy, ani podmínky dovozu. Přípravy je nutno značně urychlit.

Zákon o veterinářství tvoří právní základ ke zřízení fondu pro zdraví zvířat ke krytí **výdajů ve veterinářství**.

Obecná opatření ke **kontrole chorob zvířat** (zákaz očkování a určitá opatření přijatá k eradikaci) byla provedena do bulharského právního řádu.

V rámci problematiky kontroly chorob je třeba založit fond na mimořádné události spojené se zachováním zdraví zvířat. V případě dozoru nad klasickým morem prasat není zcela realizován přechod z očkování k zákazu očkování. Praxe se nyní zaměřuje na odhalování kmenů virů vyskytujících se potenciálně na polích, poněvadž očkování prasat v domácích chovech skončilo v roce 2005. Je třeba urychlit přípravy, aby se mohlo s Bulharskem jednat jako se zemí, která neočkuje prasata v domácím chovu.

Do právního řádu byly provedeny právní předpisy o **obchodu se živými zvířaty a živočišnými produkty**. Přípravy v této oblasti probíhají uspokojivě.

Zákon o veterinářství navíc tvoří právní základ k uplatňování právních předpisů o **veterinární medicíně** v příslušných zařízeních. Probíhá harmonizace s novým souhrnem hygienických opat ření EU a modernizace jednotlivých zařízení. Při zajišťování kvality syrového mléka a uplat ňování příslušných kontrolních systémů byla přijata strategie řízení v přechodném období.

Dosud však nebylo prokázáno, že byla ukončena modernizace zařízení. Přípravy je třeba urychlit.

K prosazování *acquis* o **společných opatření** (včetně **zoonóz**) lze uvést, že Bulharsko určilo

oblasti, kde je třeba provést modernizaci, a pracuje na snížení nedostatků.

V oblasti veterinární medicíny nebylo prověřeno prosazování kontrol reziduí, veterinárních lé čivých přípravků, kontaminantů a zoonóz, zejména nebyly přezkoumány diagnostické metody a normy používané v laboratořích. V přípravách je třeba pokračovat.

Na úrovni jednotlivých zemědělských podniků se začala provádět a prosazovat pravidla platná k zajištění **dobrých životních podmínek zvířat** při přepravování a zabíjení a současně probíhá školení o používání nové právní úpravy.

Normy a standardy EU platné v oblasti dobrých životních podmínek zvířat zatím nejsou prosazovány v celém rozsahu. Přípravy je třeba urychlit.

Závěr

Pokrok byl učiněn v otázce některých **společných organizací trhu**. Obecně lze konstatovat, že Bulharsko v současné době obecně splňuje závazky a požadavky vyplývající z přístupových jednání v této oblasti.

V otázce **platebních agentur** se dosáhlo uspokojivého pokroku, ale do přistoupení je třeba podniknout určité kroky, aby přípravy byly skutečně dokončeny. Této oblasti je třeba věnovat zvýšené úsilí a nyní rychle podniknout kroky k vyřešení nedostatků před přistoupením. Jistý pokrok lze zaznamenat v oblasti mechanismů obchodu a **společných organizací trhu** s **vínem a alkoholem** a s **mlékem a hovězím masem**. Pokračuje plné provádění *acquis* týkajícího se **veterinárního odvětví** do právního řádu, dokončuje se realizace **kontrol chorob zvířat** (klasický mor prasat a zřizování fondu na mimořádné události spojené se zachováním zdraví zvířat), **veterinárních kontrolních systémů na vnitřním trhu** (zprovoznění všech stálých stanovišť hraniční kontroly), **obchodu se živými zvířaty a živočišnými produkty**, **mechanismů obchodu a dobrých životních podmínek zvířat**. Tím, že se modernizují dot čená zařízení, se postupně dokončuje příprava v oblasti **veterinární medicíny**. Pokročilo se i v budování kapacity pro odebírání vzorků a provádění zkoušek nezbytné k prosazování **spole čných opatření** (včetně **zoonóz**). V současné době je stále třeba věnovat uvedeným oblastem zvýšené úsilí a rychle podniknout kroky k vyřešení nedostatků před přistoupením.

Omezeného pokroku se dosáhlo v otázce **administrativního a kontrolního systému**, především vzhledem k systému evidence půdy, a v otázce **TSE a vedlejších produktů živočišného p ůvodu**, včetně modernizace kafilérií. Uvedené oblasti stále vyvolávají závažné obavy. Bulharsko musí okamžitě podniknout rozhodné kroky, aby bylo připraveno ke dni přistoupení.

4.1.7. Kapitola 8: Rybolov

V souvislosti s **řízením zdrojů a loďstva, inspekcí a kontrolou** byl v listopadu roku 2005 novelizován bulharský zákon o rybolovu a akvakultuře z roku 2001 tak, aby upravoval poskytování licencí k rybolovu, strukturální akce a organizaci trhu a zároveň se týkal i systému sledování plavidel a uznávání seskupení producentů. Národní úřad pro rybolov a akvakulturu je pověřen spravováním rejstříku rybářského loďstva.

Zkušební údaje dosud nebyly odeslány do rejstříku rybářského loďstva EU ve správném formátu. V tomto okamžiku není dokončena instalace systému sledování rybářských plavidel, zejména není realizována modernizace satelitní složky systému. Totéž platí i pro systém

evidence úlovků, kam se mají zapisovat údaje z lodního deníku, prohlášení o vykládce či záznamy o prodeji, a nezlepšila se ani dostupnost těchto údajů. Přípravy je třeba urychlit.

V oblasti **strukturálních akcí** se nyní sestavují pravidla a vypracovávají postupy k používání a provádění strukturálních opatření a zároveň se zřizuje platební agentura pro zemědělství (*srov. kapitolu 7 – Zemědělství*). Přípravy je třeba urychlit.

Na konci roku 2005 bylo při uplatňování **politiky vnitřního trhu** v rámci Národního úřadu pro rybolov a akvakulturu zřízeno oddělení pro otázky organizace trhu.

Nebyly přijaty žádné další prováděcí právní předpisy k vybudování velkoobchodní tržní infrastruktury (organizace producentů, intervenční agentura a informační systém). Ke sběru údajů o evidenci úlovků nebyl vybudován žádný systém, a proto zatím není možné provádět kontroly. Přípravy je třeba urychlit.

Závěr

V přípravách v oblasti **řízení zdrojů a loďstva, inspekce a kontroly, strukturálních akcí a politiky trhu** se sice pokročilo, výsledky jsou ale stále nepatrné. Bulharsko musí vynaložit zvýšené úsilí a rychle podniknout příslušné kroky k přípravě na správu strukturálního fondu pro rybolov, k dokončení systému sledování rybářských plavidel, k přijetí právních předpisů a k zavedení systému pro sběr údajů o evidenci úlovků.

4.1.8. Kapitola 9: Dopravní politika

Značného pokroku se dosáhlo v oblasti **letectví** a většina právních předpisů byla provedena do právního řádu a je obecně v souladu s *acquis*. Bulharsko parafovalo všeobecnou Dohodu o letecké dopravě a Dohodu o společném evropském vzdušném prostoru a ke dni podpisu se p ředpokládá přechodné používání obou smluv.

Ke dni přistoupení musí být bezezbytku provedeny příslušné politiky, zejména politika bezpe čnosti na letištích. Přípravy v této oblasti probíhají vcelku uspokojivě.

Rámcová právní úprava **námořní dopravy** byla do bulharského právního řádu provedena v souladu s *acquis*. Postupně se zlepšuje situace státních kontrol přístavů a klesl počet zadr žených lodí.

Stále není plně zajištěna nezávislost bulharské námořní správy odpovědné za státní kontrolu vlajek, protože podnik Navybulgar, kontrolovaný subjekt, je stále ve vlastnictví státu. Přípravy v této oblasti je třeba urychlit.

Závěr

V oblasti právní úpravy **letectví** byl učiněn značný pokrok a Bulharsko v současné době obecn ě splňuje závazky a požadavky v této oblasti vyplývající z přístupových jednání. Provádí se právní předpisy a povinnosti by měly být ke dni přistoupení splněny, jestliže bude pokračovat současné tempo příprav.

V oblasti **námořní dopravy** byl sice učiněn pokrok, ale standardní normy zatím nedosahují evropského průměru. V současné době je stále třeba vyvíjet zvýšené úsilí a rychle podniknout kroky k vyřešení nedostatků před přistoupením a zajistit zejména úplnou nezávislost bulharské

námořní správy jakožto dozorčího orgánu.

4.1.9. Kapitola 10: Daně

V listopadu roku 2005 byl přijat zákon o **spotřební dani** a o skladech s daňovým dozorem. Zákon především stanoví přechod odpovědnosti za správu povinnosti zaplatit spotřební daň z daňové správy na celní správu. Stejný zákon obsahuje i ustanovení o systému celních skladů a o vlastnictví, převozu a kontrole zboží podmíněně osvobozeného od spotřební daně. V prosinci roku 2005 byl novelizován zákon o spotřební dani tak, že byla zvýšena sazba spotřební daně podle sjednaného časového harmonogramu sbližování práva. Přípravy v oblasti spotřebních daní probíhají uspokojivě.

V otázce **DPH** dosud nebyly schváleny právní předpisy plánované na konec roku 2005. V rámci **přímého zdanění** nebyla přijata ani předloha zákona o dani z příjmu právnických osob a dani z příjmu fyzických osob. Přípravy je třeba urychlit.

V oblasti **správní spolupráce a vzájemné pomoci** se dosáhlo uspokojivého pokroku. Poté, co vstoupil v platnost nový zákon o daňovém řízení a o sociálním zabezpečení, působí v Bulharsku od ledna roku 2006 finanční úřad. Finanční úřad vybírá a obsluhuje jak centrálně spravované daně (jako DPH a daně právnických osob), tak povinné příspěvky sociálního zabezpečení (jako zdravotní pojištění). Díky probíhající reformě, zejména úspěšnému převedení daňové správy na finanční úřad, se zlepšila kapacita vyhrazená k výběru a kontrole daní, což ostatně vyplývá i z nárůstu objemu celkově odvedených daní.

Při vybírání daní je třeba vyvíjet i nadále úsilí na řídící úrovni, aby nově zřízený orgán fungoval bez jakýchkoliv problémů. K provedení nových právních předpisů je nezbytná koordinace v šech zúčastněných stran. Správní kapacitu je třeba vybudovat ještě důkladněji prohloubením odborné kvalifikace pracovníků a jejich neustálým dalším vzděláváním. Přípravy na propojení systémů IT pokračovaly uspokojivým tempem a nedojde-li k žádnému zpoždění, splní Bulharsko své závazky ke dni přistoupení. Obecně lze konstatovat, že příprava pokračuje.

Závěr

V oblasti **spotřebních daní, správní spolupráce** a **vzájemné pomoci** se pokročilo značně kupředu. Obecně lze konstatovat, že Bulharsko v současné době obecně splňuje závazky a po žadavky vyplývající z přístupových jednání v těchto oblastech. Očekává se, že Bulharsko bude schopno provádět *acquis* ke dni přistoupení, bude-li zachováno současné tempo.

V oblasti **DPH** a **přímých daní** se pokročilo jen málo. Daným oblastem je třeba věnovat zvý šenou pozornost při přijímání nových právních předpisů a jejich provádění.

4.1.10. Kapitola 13: Sociální politika a zaměstnanost

K otázce **pracovního práva** lze uvést, že byl v říjnu roku 2005 novelizován bulharský pracovní řád. Inspektorát práce zvýšil stav svých zaměstnanců.

Není dokončeno provádění *acquis* do právního řádu, zejména se to týká směrnice doplňující status evropské společnosti a status evropské družstevní společnosti, směrnice o informacích a konzultacích a směrnice o evropské radě zaměstnanců. Kromě toho je třeba vyřešit celou

řadu otázek, mají-li být právní předpisy správně a bezezbytku provedeny do právního řádu. P ředevším je nutné se zabývat směrnicemi o vysílání pracovníků, platební neschopnosti zam ěstnavatele, bezpečnosti a ochraně zdraví zaměstnanců, hromadném propouštění, práci na část ečný úvazek, práci na dobu určitou a ochraně mladistvých pracovníků při práci. Navíc nejsou dostatečně rozvinuty ani správní kapacita, ani mechanismy vnitřní kontroly Inspektorátu práce tak, aby mohly zaručit účinné a rovnoprávné používání *acquis* v dané oblasti. Přípravy je třeba urychlit.

V rámci **sociálního dialogu** se musí prohloubit dvoustranný dialog, aby sociální partneři byli p řipraveni na svou budoucí úlohu při vytváření a realizaci sociální politiky EU. Měřítka reprezentativnosti je třeba uplatňovat nestranně na všechny organizace sociálních partnerů. Ú čast na tripartitě je třeba omezit pouze na organizace sociálních partnerů se sociálním mandátem. Přípravy je třeba urychlit.

Jistý pokrok lze zaznamenat při operativním provádění rozhodujících ustanovení v oblasti **ve řejného zdraví**. Konkrétně se pokročilo v harmonizaci legislativní úpravy přenosných chorob s ustanoveními *acquis*. Značného pokroku se dosáhlo při provádění *acquis* o výrobě, obchodní úpravě a prodeji tabákových výrobků do právního řádu. V listopadu roku 2005 byla ratifikována Rámcová úmluva o kontrole tabáku. Do právního řádu byla plně provedena sm ěrnice o tabákové reklamě. Změnily se podmínky financování nemocnic a větší pozornost je v ěnována preventivní lékařské péči.

Do právního řádu dosud nebylo bezezbytku provedeno *acquis* týkající se krve, krevních složek, tkání a buněk, především z hlediska dodržení kvality a bezpečnostních norem u lidské krve a krevních složek, požadavků na sledovatelnost, oznamování závažných nežádoucích reakcí a událostí, norem a specifikací Společenství platných pro systém jakosti transfúzních zařízení. Rovněž se očekává, že dojde k dalšímu slaďování právní úpravy transplantace orgánů, tkání a buněk. Je třeba více rozvinout systém dozoru nad šířením přenosných chorob a pokračovat v investování do laboratoří a vybavení IT.

I nadále je třeba usilovat o zlepšení zdravotního stavu obyvatelstva a přístupu ke zdravotnictví, zejména na regionální úrovni a mezi chudšími společenskými vrstvami a menšinami. K otázce p řístupu k lékařské péči lze uvést, že se nezlepšily podmínky platné pro obyvatelstvo jako celek. Základní podmínky v ústavech pro staré osoby, tělesně a duševně postižené osoby a pro děti jsou otřesné. Právní základ pro jejich umístění do ústavní péče spolu s pomalým, někdy špatně naplánovaným transformačním procesem směřujícím ke skutečné modernizaci služeb je nedostatečný a vyvolává závažné obavy. Stále je třeba této otázce věnovat zvýšenou pozornost.

Dosáhlo se pokroku v přípravách na správu **Evropského sociálního fondu (ESF)**, především v náboru pracovníků, průběžném vzdělávání státních úředníků a určení řídícího orgánu pro operační program rozvoje lidských zdrojů a operační program pro správní kapacitu.

Není dokončeno budování správní kapacity, především s ohledem na operační program pro správní kapacitu a na personální zázemí a vzdělávání pracovníků Ministerstva vzdělávání a v ědy a Úřadu sociálně právní ochrany (*srov. také kapitolu 21 – Regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů)*. Přípravy je třeba urychlit.

V rámci problematiky **sociálního začlenění** byl v únoru roku 2006 novelizován zákon o sociální podpoře, který především umožňuje poskytování sociálních služeb. V dubnu roku

2006 schválila vláda aktualizovaný národní plán boje s chudobou a se sociálním vyloučením na období let 2005 – 2006, v němž se předpokládá podpora činností ve vzdělávacím procesu, rekvalifikace, zaměstnanost a pomoc zranitelným skupinám obyvatelstva. Musí se pokračovat ve vypracování analýz a v rozvíjení statistických údajů o chudobě a sociálním vyloučení podle evropských ukazatelů sociálního začlenění. I nadále je nezbytné vynakládat úsilí ke zlepšení situace zranitelných sociálních skupin včetně romské menšiny a podporovat jejich úplné začlen ění do společnosti. V některých obcích byly romské děti a děti vyžadující zvláštní péči úspěšně začleněny do běžných škol.

Přístup ke kvalitní lékařské péči se nezlepšil, poněvadž značná část obyvatelstva, zejména romská menšina, stále nemá dostatečný přístup k lékařské péči. Proces začleňování romských d ětí a dětí vyžadujících zvláštní péči do běžných škol je třeba urychlit. Nebylo zaznamenáno ani žádné zdokonalování koordinace politik sociálního zabezpečení dětí a budování správní kapacity Úřadu sociálně právní ochrany dětí (ani na úrovni obcí). Proces rozvíjení mimoústavní péče a budování služeb založených na chráněném a podporovaném bydlení je nutné urychlit. P řetrvává potřeba provádět speciální sociální, vzdělávací a lékařské služby zaměřené na problematiku sociálního vyloučení. Je třeba vynaložit další úsilí k začlenění zranitelných skupin obyvatelstva, zejména romských občanů, na trhu práce tím, že se podpoří jejich přístup ke vzd ělávání a k odborné přípravě. Kromě toho je třeba ještě více zpřístupnit zdravotně postiženým osobám veřejná prostranství, budovy a dopravní prostředky a umožnit jim vzdělávání a uplatn ění na trhu práce. Přípravy je třeba urychlit.

K otázce **nediskriminace** lze uvést, že v listopadu roku 2005 byla konečně zřízena Komise pro ochranu před diskriminací a začala řešit své první případy.

Kvůli správním a personálním omezením však komise neodvádí dostatečnou práci a nepodnikly se žádné zásadní kroky k tomu, aby byla brzy plně funkční. Situace romské menšiny se musí zásadním způsobem zlepšit. Nevynakládá se dostatečné úsilí na zajištění účinného provádění rámcového programu pro rovnoprávnou integraci Romů do bulharské společnosti. Přípravy je t řeba urychlit.

Závěr

Pokročilo se s přípravami na **Evropský sociální fond (ESF)**, ale tato oblast si žádá i nadále zvýšenou pozornost, aby se vyřešily zbývající problémy. V ostatních pěti oblastech uvedených v této kapitole, jež byly v říjnu roku 2005 označeny za otázky vyžadující zvýšené úsilí, došlo k pokroku pouze v omezené míře. Proto vyžadují stále aktivní přístup a v současné době se musí rychle podniknout kroky k vyřešení zbývajících nedostatků před přistoupením. Musí být dokončena harmonizace v oblasti **pracovního práva** a **veřejného zdraví** s *acquis*. Je nutné prohloubit dvoustranný **sociální dialog** a zajistit správnou účast sociálních partnerů ve strukturách tripartity. V rámci politiky **sociálního začlenění** je třeba zásadním způsobem zp řístupnit kvalitní lékařskou péči a vzdělávání, odhodlaně propagovat mimoústavní péči a integraci zranitelných skupin obyvatelstva na trhu práce. Situace romské menšiny vyžaduje p řijmout strukturální změny, aby se odstranily stávající nesrovnalosti. V souvislosti s prosazováním politiky **nediskriminace** musí být zvýšena správní kapacita Komise pro ochranu před diskriminací. Obecně je nutné vynaložit zvýšené úsilí k posílení správní kapacity, aby bylo zajištěno provádění *acquis* týkajícího se sociální politiky.

4.1.11. Kapitola 14: Energetika

Byl přijat právní rámec a prováděcí právní předpisy pro **hospodářskou soutěž a vnitřní trh s energií**.

Trh s elektřinou a se zemním plynem dosud nebyl úplně uvolněn, jak to vyžaduje *acquis*. Realizace vypracovaných plánů by měla vyústit v rozdělení společnosti Bulgargas ještě před p řistoupením.

Bulharsko navíc musí v odvětví pevných paliv zajistit, aby státní zásahy probíhaly podle ustanovení *acquis*. Přípravy v této oblasti je třeba urychlit.

V oblasti **jaderné energie a jaderné bezpečnosti** je vytvořen právní rámec a byly přijaty p říslušné prováděcí právní předpisy.

V souvislosti s povinností Bulharska uzavřít v blízké budoucnosti reaktory 1 až 4 v jaderné elektrárně Kozloduj, stanovenou v Aktu o přistoupení, zatím Bulharsko nepodniklo žádné nezbytné kroky k nezvratné likvidaci reaktorů 1 a 2, které byly uzavřeny v roce 2002. Nevyvinulo dosud ani žádnou prokazatelnou operativní a správní aktivitu k zabezpečení definitivního uzavření reaktorů 3 a 4 v roce 2006 a jejich následné likvidace, takže finanční prostředky EU vyhrazené k tomuto účelu nemohly být dosud využity. Zatím se nedosáhlo naprosté slučitelnosti s požadavky a postupy zakotvenými ve Smlouvě o Euratomu. Přípravu v této oblasti je třeba zásadním způsobem urychlit.

Závěr

V oblasti **hospodářské soutěže a vnitřního trhu s energií** se dosáhlo pokroku jen v omezené míře. Je třeba vynaložit zvýšené úsilí a rychle podniknout příslušné kroky k dokončení procesu uvolnění trhů s elektřinou a se zemním plynem před přistoupením. Situace se zhoršila v oblasti **jaderné energie a jaderné bezpečnosti**, konkrétně při postupné likvidaci reaktorů. Je třeba vynaložit zvýšené úsilí a rychle podniknout příslušné kroky k zajištění nezvratného uzavření reaktorů 1 až 4 jaderné elektrárny Kozloduj.

4.1.12. Kapitola 15: Průmyslová politika

V Bulharsku pokračovala **privatizace a restrukturalizace**, třebaže pomaleji, než se p ředpokládalo. Privatizace je téměř ukončena, ale proces se nedávno značně zpomalil kvůli n ěkolika dokončeným privatizačním opatřením. Pokračovala restrukturalizace průmyslu.

Privatizační proces stále není dostatečně průhledný a přetrvávají problémy spojené s následnou kontrolou.

Značně se zpozdila restrukturalizace ocelářství a do konce sjednaného restrukturalizačního období nebude možno obnovit životaschopnost hlavního výrobce oceli podle plánu. Bulharsko formálně oznámilo Komisi předpokládané změny ve svém Národním plánu restrukturalizace ocelářství a v příslušném obchodním plánu. Komise pečlivě vyhodnotí změny, především z pohledu jejich slučitelnosti s pravidly o poskytování státní podpory. Přípravy v oblasti privatizace a restrukturalizace je nutno značně urychlit.

Závěr

Proces **privatizace a restrukturalizace** pokročil jen do jisté míry. Dosažené výsledky však jsou omezené, zejména co se týče restrukturalizace ocelářství. V současné době je stále třeba v

ěnovat této oblasti zvýšené úsilí a rychle podniknout kroky k vyřešení nedostatků před p řistoupením.

4.1.13. Kapitola 19: Telekomunikace a informační technologie

V oblasti **elektronických komunikací a informačních technologiích** nelze konstatovat žádný významný vývoj.

Při řešení zbývajících otázek provádění *acquis* z roku 1998 do právního řádu se dosáhlo omezeného pokroku. Dosud nebyla provedena celá řada základních pojistek uložených operátorovi pevné sítě k zajištění hospodářské soutěže na trhu služeb pevných linek. V otázce trhu mobilních telekomunikací je třeba poukázat na skutečnost, že zákon o telekomunikacích nedefinuje trh pro propojení, a proto tržně silnému poskytovateli neukládá ani žádné orientační náklady vyjádřené ve velkoobchodních sazbách za ukončení volání. Přípravy učiněné v souvislosti s přenositelností mobilních čísel jsou omezené. Přípravy na přijetí *acquis* z roku 2002 se nachází v počátečním stádiu. Národní regulační úřady nejsou řádně využívány k plnění svých úkolů vyplývajících z uplatňování zákona o elektronických komunikacích, především při sestavování analýz trhu, posuzování tržně silných operátorů a ukládání nápravných opatření. Cílem zůstává dosáhnout bezproblémovější koordinace mezi regulačními orgány. Přípravu v této oblasti je třeba urychlit.

V oblasti **poštovních služeb** byl v dubnu roku 2006 novelizován zákon o poštovních službách. Cílem novelizace bylo dokončit provádění druhé směrnice o poštovních službách do právního řádu.

Dosud není dokončeno posilování správní kapacity k hodnocení kvality, nákladového ú četnictví, účetních mechanismů Komise pro regulaci komunikací, řídícího subjektu v této oblasti. Obecně lze konstatovat, že přípravy v této oblasti probíhají vcelku uspokojivě.

Závěr

Značného pokroku se dosáhlo v rámci poskytování **poštovních služeb**. Je ale třeba posílit správní kapacitu řídícího subjektu. Obecně lze konstatovat, že Bulharsko v současné době obecně splňuje závazky a požadavky vyplývající z přístupových jednání v této oblasti, bude-li zachováno současné tempo.

Málo se pokročilo v oblasti **elektronických komunikací a informačních technologií**, což platí i pro vyřešení zbývajících problémů vzniklých v souvislosti s dodržením *acquis* z roku 1998. Je nutné docílit plné harmonizace s *acquis* z roku 2002. Musí se revidovat legislativní časový harmonogram a vypracovat nové plány tak, aby byly splněny termíny ke dni p řistoupení. V uvedené oblasti je třeba vynaložit zvýšené úsilí a rychle podniknout příslušné kroky.

4.1.14. Kapitola 21: Regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů

V současné době byl vytvořen **právní rámec** nezbytný k zajištění plné slučitelnosti operací financovaných ze strukturálních fondů s politikami a právními předpisy EU. Bulharsko provedlo předepsanou novelizaci zákona o veřejných zakázkách a schválilo nový zákon o ud ělování koncesí, jak to vyžaduje *acquis*. Bulharsko přijalo základní zákon o rozpočtu, kterým

se zavádí víceleté plánování rozpočtu, a začalo plánovat rozpočet v několika rozhodujících ministerstvech. Provádění nové právní úpravy veřejných zakázek vyžaduje příslušnou pozornost. Přípravy v této oblasti probíhají obecně uspokojivě.

Byly zřízeny hlavní **institucionální struktury** odpovědné za přípravu a realizaci strukturálních fondů. Rozhodlo se o způsobu rozdělování úkolů mezi různé orgány v rámci jednotlivých operační programů a budují se struktury zajišťující výsledky splněných úkolů. Zlepšila se mezirezortní koordinace.

Velkým problémem mnohých orgánů bude splnit nadhodnocené plány o náboru pracovníků, kdy se hledá velký počet zkušených odborníků a mnoho orgánů si potenciálně konkuruje vzhledem k omezenému počtu osob s odpovídajícími kvalifikačními předpoklady. Většina zprostředkovatelských orgánů a konečných příjemců, jakož i některé řídící orgány, musí nejprve řádně vybudovat svou kapacitu k vyřizování agendy veřejných zakázek. Musí se dokon čit přípravy na mezirezortní koordinaci plánování a návazné realizace operací na regionální úrovni. Zároveň je třeba dokončit pomoc poskytovanou při realizačním procesu. Přípravu v této oblasti je třeba urychlit.

Bulharsko v oblasti **plánování** pokračuje uspokojivě. Vypracovalo návrhy všech po žadovaných programových dokumentů.

Některé programové dokumenty včetně národního strategického referenčního rámce nejsou dostatečně konkrétní a neobsahují ani žádnou strategii, a proto je velmi náročné koordinovat jejich realizaci. Hodnocení *ex-ante* začalo probíhat se značným zpožděním. Znepokojivá je situace u budování struktury pro projekty připravené k realizaci na základě čerpání prostředků ze strukturálního fondu a z Fondu soudržnosti. Přípravu v oblasti plánování je třeba urychlit.

V rámci procesu **sledování a hodnocení** zavedla celá řada řídících a zprostředkovatelských orgánů své systémy pro sledování aktivit. Bulharsko objednalo jednotný informační systém pro vedení instituce pokrývající všechny operační programy a daný systém buduje.

Musí být zajištěno propojení některých podsystémů jednotného informačního systému pro vedení instituce a připravenost koncových uživatelů na celostátní, regionální a místní úrovni, aby byli schopni systém řádně provozovat. V tomto smyslu je nezbytné dokončit nábor a vzd ělávání pracovníků. V mnoha řídících orgánech zbývá zřídit hodnotící oddělení a přijmout do pracovního poměru příslušné odborníky. Přípravy na sledování a hodnocení je třeba urychlit.

Ohledně **finančního řízení a kontroly** byl přijat nový právní rámec a v podstatě jsou vybudovány téměř všechny institucionální struktury. Byl zřízen ústřední kontrolní orgán a odd ělení interní kontroly jednotlivých řídících orgánů.

Nadhodnocené plány o náboru a potenciální konkurence mezi různými orgány při náboru n ěkolika málo dostupných odborníků působících v této oblasti představují i nadále závažný problém. V této oblasti je třeba provést většinu vzdělávacích akcí. Nebyly uzavřeny ani interinstitucionální dohody a nebyly ani vypracovány příslušné příručky, jak postupovat. P řípravy nejsou řádně a účinně koordinovány, což platí pro finanční řízení a kontrolní systémy. Provádění kontrol u veřejných zakázek je nutno ještě více zintenzívnit vzhledem k realizaci projektů v rámci programů ISPA a PHARE. Přípravy v této oblasti je třeba urychlit.

Závěr

Bulharsko dostatečně postoupilo při vytváření **právního rámce** a v současné době splňuje obecně závazky a požadavky vyplývající z přístupových jednání.

Pokročilo se sice i v otázkách **plánování, sledování a hodnocení**, Bulharsko však stále musí vynaložit zvýšené úsilí k vybudování účinné struktury pro realizaci projektů a zavést funkční informační systém pro vedení instituce, aby uvedené závazky splnilo včas ke dni přistoupení. Bulharsko pokročilo i v otázce **institucionálních struktur** a v oblasti **finančního řízení a kontroly**. Stále je třeba věnovat těmto oblastem zvýšené úsilí a nyní rychle podniknout kroky k odstranění všech nedostatků před přistoupením. Pozornost je nezbytné věnovat především rychlému zřízení auditního a kontrolního systému umožňujícího řádné a účinné využívání strukturálních fondů a dále také postupnému zvyšování správní kapacity. Zvýšenou snahu je t řeba vyvinout k zajištění plné funkčnosti na všech úrovních preventivní kontroly v oblasti ve řejných zakázek.

4.1.15. Kapitola 22: Životní prostředí

V souvislosti s **horizontálními právními předpisy** se postupně posiluje příslušná správní kapacita.

Je nezbytné prohloubit koordinaci, integraci, povědomí veřejnosti a její účast v oblastech, jako je integrovaná prevence, omezování znečištění a program NATURA 2000. Musí se dále rozvíjet úsilí, vynaložené na vnitrostátní i regionální úrovni, k provádění právních předpisů transponujících směrnice o posuzování vlivu na životní prostředí a směrnice o strategickém hodnocení stavu ochrany životního prostředí do právního řádu. Přípravy je třeba urychlit.

Právní předpisy o **nakládání s odpady** jsou v souladu s *acquis*.

Na regionální a místní úrovni se nevěnuje dostatečná pozornost dalšímu náboru specializovaných odborníků k provádění právních předpisů o nakládání s odpady. Je třeba podniknout další kroky k provedení rámcové směrnice o odpadech a směrnice o nebezpečných odpadech. Přípravy je třeba urychlit, především v otázce rozvoje integrované sítě zařízení na odstraňování odpadu.

Většina právních předpisů v oblasti **vodohospodářství** je přijata a jsou v souladu s *acquis*.

Právní předpisy provádějící rámcovou směrnici o odpadech zbývá již jen schválit Parlamentem. Je třeba posílit správní kapacitu, především na regionální úrovni, z hlediska lidských zdrojů, laboratoří a vybavení. Zaostává spolupráce a koordinace mezi nejrůznějšími dotčenými orgány a správními subjekty. Zaostává i provádění směrnic o dusičnanech, o pitné vodě a o povrchových vodách do právního řádu. Přípravy je třeba urychlit.

V otázce **průmyslového znečišťování** lze zaznamenat pokrok u vydávání povolení pr ůmyslovým závodům. Zdá se, že zdroje příslušného ústředního orgánu jsou přiměřené a že postupy k vydání povolení jsou definovány a zavedeny zcela jasně. Spolupráce mezi ústředními a regionální orgány probíhá uspokojivě a vyznačuje se jednoznačným rozdělením úkolů a odpovědnosti.

Kapacitu na regionální úrovni je nutné posílit. Celkový počet vydaných integrovaných povolení činí přibližně 80 z 230 závodů, které musí být posouzeny. Navíc probíhá přezkoumání 14 povolení. Přípravy je třeba urychlit.

Právní předpisy týkající se **chemických látek a geneticky modifikovaných organismů** (včetn ě uzavřeného nakládání s geneticky modifikovanými mikroorganismy a záměrného vypouštění geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí) byly převedeny do právního řádu a jsou v souladu s *acquis*. Přípravy probíhají vcelku uspokojivě, ale je nutné prohloubit správní kapacitu vyřizující agendu chemických látek a geneticky modifikovaných organismů.

V problematice **hluku** sice nebyly dosud dokončeny akční plány, ani strategické hlukové mapy, ale probíhají obecné přípravy.

V oblasti **jaderné bezpečnosti a radiační ochrany** byla přijata právní úprava přepravy radioaktivního odpadu a lékařsky únosného vystavení ozáření. Z velké části je vybudována správní kapacita s výjimkou uplatňování aspektů souvisejících s lékařsky únosným vystavením ozáření. Přípravy v této oblasti je třeba urychlit.

Závěr

Obecně lze konstatovat, že Bulharsko v současné době obecně splňuje závazky a požadavky vyplývající z přístupových jednání v oblasti **hluku, chemických látek a geneticky modifikovaných organismů**.

Pokročilo se rovněž v oblastech **horizontálních právních předpisů, nakládání s odpady, vodohospodářství, průmyslového znečišťování a zvládnutí rizika, jaderné bezpečnosti a radiační ochrany**. Bulharsko musí v tomto okamžiku vynaložit zvýšené úsilí a rychle podniknout příslušné kroky, aby dokončilo provádění práva do právního řádu a zajistilo jeho p říslušné uplatňování. V uvedených oblastech je nutné posílit správní kapacitu, především u regionálních a místních orgánů pro ochranu životního prostředí a příslušných inspektorátů.

4.1.16. Kapitola 23: Ochrana spotřebitele a zdraví

Bulharsko se v současné době dostalo do fáze přiměřené harmonizace s ustanoveními *acquis* v oblasti **opatření týkajících se bezpečnosti**, včetně odpovědnosti za vadné výrobky, obecné bezpečnosti výrobků a nebezpečných napodobenin. Přípravy v této oblasti probíhají.

Zlepšil se systém **dozoru nad trhem**. Naopak ale dosud nebyla posílena koordinace mezi dot čenými orgány. Přípravy je třeba urychlit.

Při uskutečňování **opatření týkajících se bezpečnosti** je přijetí nového zákona o ochraně spot řebitele důležitým krokem k provedení několika směrnic. Bulharsko neprovedlo *acquis* o spot řebitelském úvěru, uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku a o soudních p říkazech do svého právního řádu a neposílilo ani svůj institucionální rámec. Stav zaměstnanců i technické vybavení nově zřízeného Ředitelství ochrany spotřebitele a Komise obchodu a ochrany spotřebitele je velmi omezené (to platí zejména u komise) k plnění dalších funkcí a úkolů vyplývajících z nového zákona o ochraně spotřebitele. Kromě toho bylo vynaloženo nepatrné úsilí k vybudování silné, nezávislé, reprezentativní a účinné struktury pro ochranu spotřebitele, která by spotřebitelům pomáhala a hrála důležitou úlohu při formování politiky ochrany spotřebitele a při dozoru nad trhem. Přípravy je třeba urychlit.

Závěr

V oblasti **ochrany spotřebitele a zdraví** se pokročilo. V současné době je však stále třeba v

ěnovat této oblasti zvýšené úsilí a rychle podniknout kroky k vyřešení nedostatků před p řistoupením. Je třeba dokončit proces sbližování právních předpisů, především v oblasti opat ření týkajících se bezpečnosti. Musí se prohloubit dozor nad trhem, správní kapacita a struktury a zároveň je nezbytné podporovat účast spotřebitelských organizací na rozvoji a provádění politiky ochrany spotřebitele.

4.1.17. Kapitola 24: Spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí

V souvislosti s přípravami na prosazování **schengenského *acquis* a na správu budoucí vnější hranice EU** byl v lednu roku 2006 přijat aktualizovaný Schengenský akční plán na období let 2006 – 2007 a byla schválena příslušná zpráva o provádění za rok 2005. Rada ministrů přijala v lednu roku 2006 strategii pro integrovanou správu hranic a v dubnu roku 2006 akční plán. Ve strategii se uvádí 11 množin akcí, které musí být splněny před přistoupením, a 13 množin akcí, které musí být splněny v období mezi přistoupením do EU a začleněním do Schengenu. V únoru roku 2006 byl na několika místech zahájen pilotní projekt zavádějící zásadu kontrol na jedno zastavení u soukromých vozidel. V současné době je nutné tento princip zavést na všech hraničních přechodech a na pruzích pro nákladní vozidla. Rumunsko a Bulharsko se shodly, že posílí vzájemnou spolupráci na hranicích, a sice při ostraze toku Dunaje.

V otázce správy budoucí vnější hranice EU se značně pokročilo v postupech a stupních kontroly, zejména na letištích a v námořních přístavech. Vyjasnil se status pěti námořních p řístavů, kde je odbavována i mezinárodní doprava. Zdá se, že vybavení používané k ochraně hranic je dostatečné k zajištění vysoce kvalitní ochrany. Do služebního poměru u pohraniční policie vstoupilo přibližně 270 osob, a tak klesl počet prázdných mzdově krytých pracovních míst pod hranici 750 míst.

Zřizování společných mobilních hlídek složených z celníků a z příslušníků pohraniční police k provádění hloubkových kontrol v příhraničním pásu se zpozdilo. Vzhledem k jejich úloze při provádění schengenského *acquis* je nutné vynaložit další úsilí k včasnému zavedení hlídek. Infrastruktura hraničních přechodů zatím není uzpůsobena tak, aby mohly být plněny cíle strategie.

Přetrvává nedostatek příslušníků pohraniční policie k provádění kontrol na některých hrani čních přechodech. Kromě toho je nezbytné dále zlepšovat situaci na místní úrovni, přestože obecně existuje operativní kapacita k vypracovávání analýzy rizika.

V souvislosti s přípravami Bulharska na zapojení do Schengenského informačního systému (SIS) po přistoupení je nezbytné, aby přípravy Bulharska na začlenění do SIS II a jeho účast v příslušných pracovních skupinách byly urychleny s cílem zajistit, aby Bulharsko postupně plnilo požadavky SIS II. Nebyla dodržena celá řada termínů stanovených v předchozích ak čních plánech, přesto je nezbytné provést v této oblasti opatření plně a včas. Obecně je třeba urychlit přípravy v této oblasti.

V rámci **vízové politiky** probíhal proces slaďování právních předpisů s bílým seznamem EU tak, že byly uzavřeny dvoustranné dohody s Brazílií a Venezuelou. Bulharsko se nyní účastní v šech pracovních skupin a odborných jednání zabývajících se systémem VIS, což by mělo pomoci zabezpečit, že národní vízový systém bude správně nastaven podle požadavků VIS.

Bulharsko je povinno zavést vízový režim pro Bývalou jugoslávskou republikou Makedonie a Srbsko a Černou Horou ještě před přistoupením. Dosud není plně provedena harmonizace s

bílým seznamem EU. Veškerá bulharská konzulární pracoviště mají zvětšovací skla, UV-lampy a tři kontrolní přístroje. Kromě toho byly zastupitelské úřady vybaveny specializovaným softwarem ke kontrole dokladů. Obecně lze konstatovat, že přípravy v oblasti vízové politiky probíhají uspokojivě.

V oblasti **azylu** probíhají technické přípravy tak, aby ode dne přistoupení mohl být používán systém EURODAC. Probíhá projekt rámcový plán EURODAC a na Ministerstvu vnitra byl z řízen odbor zabývající se otázkami Dublinu II a systémem EURODAC.

Je nutné posílit správní kapacitu Úřadu pro uprchlíky. Dosud nebylo dokončeno budování kapacit orgánů a soudnictví k prosazovaní azylových právních předpisů, postupů při rozhodování o udělení azylu a podávání žádostí. Velmi se zpozdilo otevření nových přijímacích středisek v Sofii a v Pastrogor. Přípravy v této oblasti je třeba urychlit.

V oblasti **policejní spolupráce a boji proti organizovanému zločinu** přijalo Ministerstvo vnitra v únoru roku 2006 zákon ke zlepšení spolupráce mezi různorodými donucovacími orgány bojujícími s trestnou činností, k optimalizaci jejich pracovních postupů a k zavedení profesionálního kariérového postupu pro státní úředníky na Ministerstvu vnitra. Pokračovaly p řípravy nového trestního řádu, jakož i nábor a vzdělávání policistů s pravomocí vést vyšet řování. S přihlédnutím k operativním výsledkům v boji proti organizovanému zločinu je možné zaznamenat větší aktivitu nejrůznějších policejních složek. Pokračovala mezinárodní spolupráce se sousedními zeměmi a členskými státy EU při likvidaci mezinárodních zločineckých sítí. Boj proti organizovanému zločinu si získal větší politickou pozornost a některé donucovací orgány vyvíjejí v této oblasti větší aktivitu. Přijímají se určitá opatření k odhalení vazeb mezi donucovacími orgány a organizovanými skupinami.

Je třeba sledovat dopad nedávno přijatých právních předpisů na celkový nápad trestné činnosti, protože tyto vstoupily v platnost v dubnu roku 2006. Musí být pečlivě sledován dopad a přimě řenost nového trestního řádu při boji s organizovaným zločinem. Jeho účinnost by mohlo oslabit zásadní snížení počtu vyšetřujících policistů na 2 000 osob, dvouletou lhůtu, do kdy je vyšetřování třeba ukončit, přičemž vyšetřování případů organizované trestné činnosti často trvá déle, a v neposlední řadě i skutečnost, že vyšetřující policisté nesmí před soudem vystupovat jako svědci. Vzhledem ke své zeměpisné poloze a k problémům, s nimiž se celá oblast potýká v souvislosti s organizovaným zločinem, je třeba posílit regionální spolupráci Bulharska, především co se týče operativního postupu. Ochrana údajů a důvěrné zacházení s informacemi zatím neprobíhá odpovídajícím způsobem, což ovlivňuje i mezinárodní spolupráci.

Účinnost boje Bulharska proti organizovanému zločinu vyvolává stále značné znepokojení. P řestože tuto problematiku vláda označila za svou prioritu, stále nebylo dosaženo žádných prokazatelných výsledků při vyšetřování a stíhání případů organizované trestné činnosti, ani při provádění multidisciplinární strategie. Je třeba postupovat harmonizovaně při vypracování statistik dokumentujících trestnou činnost, aby Bulharsko mohlo důkladněji sledovat vývoj situace. Časté vraždy na objednávku osob nějakým způsobem spojených s organizovanou skupinou končí zřídkakdy úspěšným vyšetřováním a stíháním, a proto je tato situace v zemi problematická z hlediska zachování zásady právního státu. Přetrvává problém nedovoleného dr žení zbraní. Úspěšnost při stíhání trestných činů často spojených s organizovanou trestnou činností jako praní špinavých peněz, padělání zboží, měny a dokladů, obchodování s lidmi, prostituce a obchod s drogami je stále mizivá. Mechanismy zaměřené na posílení boje proti organizovanému zločinu, jako je ochrana svědků, zatím nejsou plně funkční.

Národní útvar pro boj s organizovaným zločinem stále trpí nedostatkem vysoce kvalifikovaných pracovníků a zdá se, že k problematice přistupuje spíše zpátečnicky než aktivn ě. Bulharsko již několik let disponuje právními nástroji k vyšetřování a účinnému stíhání známých pachatelů trestných činů. Proto je třeba dohlédnout na to, zda změněný právní rámec povede ke skutečnému zlepšení boje proti organizovanému zločinu. Této oblasti je třeba i nadále věnovat pozornost.

V oblasti **praní špinavých peněz** (*viz také kapitola 4 – Volný pohyb kapitálu*) přetrvávají ur čité mezery. Řádné provádění vnitrostátních právních předpisů není uspokojivé, především chybí jejich skutečné prosazování, neexistují žádné odsuzující rozsudky. Spolupráce mezi donucovacími orgány je stále nedostatečná. Účinnost boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti však zásadním způsobem snižuje korupce, organizovaný zločin a šedá ekonomika. Dosud nebylo uskutečněno dostatečné vzdělávání všech orgánů, které se zabývají případy praní špinavých peněz. V současné době je této oblasti třeba věnovat pozornost.

V oblasti **boje proti drogám** lze zaznamenat omezený pokrok v posilování správní kapacity Národní ústředny Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost. V prosinci roku 2005 byly přijaty právní předpisy o zřízení a činnosti národní ústředny. K vyšet řování a stíhání velkých obchodníků s drogami lze rovněž teprve nedávno zaznamenat jistý vývoj. Bulharsko vypracovalo v březnu roku 2006 zprávu o provádění akčního plánu přijatého za účelem realizace národní strategie boje proti drogám a pokračovalo v uskutečňování národní strategie boje proti drogám na období let 2003 – 2008 a jejího akčního plánu v souladu se stanovenými termíny plnění. V současné době se realizují vnitrostátní programy pro zvýšení povědomí veřejnosti a předcházení trestné činnosti.

Zatím není vypracována zcela ucelená a správně koordinovaná vnitrostátní protidrogová politika zaměřená především na snížení poptávky a podporu financování terapie. Správní kapacita je stále omezená, zejména u vysoce kvalifikovaných pracovníků a v oblasti spolupráce mezi nejrůznějšími činiteli zapojenými do provádění národní strategie boje proti drogám. Národní protidrogová ústředna má k dispozici pouze omezené zdroje. Proto je obecně třeba p řípravy v této oblasti urychlit.

V oblasti **boje proti podvodům a korupci** byla na období let 2006 – 2008 přijata nová strategie zaměřená na boj proti korupci. Tuto strategii dále rozvíjí akční plán. Oba dokumenty tvoří komplexní rámec pro boj proti korupci, pokud se budou plně provádět.

Uskutečňování strategie však není propojeno s výkonným řídícím systémem s konkrétními a mě řitelnými výsledky. Sekretariát Komise pro předcházení a potírání korupce stále nemá dostate čnou správní kapacitu. Úloha komise je přitom základní, protože právě ona je tím orgánem, který je dobře informován o veškerých klíčových antikorupčních opatřeních.

Představitelé donucovacích orgánů, včetně celního úřadu, stále často podléhají korupčnímu jednání a nechovají se řádným způsobem. Chybí komplexní program pro zvládnutí rizika, který by řešil problematiku podnikatelského sektoru. Program pro zvládnutí rizika je třeba založit na spolehlivém a pravidelném systému podávání zpráv.

Zatím nebyla věnována žádná pozornost otázce přezkoumání systému hotovostních plateb na hraničních přechodech na vnější hranici. Schránky umístěné na hranicích, kam zákazníci mohou vhazovat své stížnosti, nejsou téměř využívány, což naznačuje, že propagační kampaně vedené ke zvýšení povědomí veřejnosti nemají v současné době skoro žádnou odezvu *(srov. část o*

politických kritériích). Této oblasti je třeba i nadále věnovat zvýšenou pozornost.

Přestože v prosinci roku 2005 byl novelizován zákon o ochraně údajů, musí dojít v oblasti **ochrany osobních údajů** k zásadní harmonizaci právních předpisů s ustanoveními *acquis*. Týká se to především automatického zpracovávání osobních údajů, zpracovávání osobních údajů pro účely obrany a bezpečnosti státu a udržení veřejného pořádku, mechanismů k p řijímání kodexů chování, úkolů osob kontrolujících údaje, časových lhůt pro podávání stížností a oznamování o úkonech zpracování. Správní kapacita Komise pro ochranu údajů je i nadále nedostatečná, což je částečně způsobeno zásadním snížením finančních prostředků v jejím rozpočtu na rok 2006. V komisi nepracuje dostatečný počet pracovníků.

Vyřizování žádostí není účinné a není zcela zajištěna rozpočtová nezávislost komise. Stále není uspokojivé fungování režimu registrace a oznámování, ani prosazování práva obecně. Neprobíhá ani dostatečná spolupráce s Veřejným ochráncem práv a s dalšími subjekty. V tomto okamžiku se Bulharsko vůbec nenachází v takovém postavení, aby mohlo bezezbytku zajistit provádění *acquis* v oblasti ochrany osobních údajů (*srov. kapitolu č. 3*). Proto je obecně třeba přípravy v této oblasti velmi urychlit.

V oblasti **soudní spolupráce v občanských a trestních věcech** Bulharsko dobře pokračuje v procesu slaďování právních předpisů s *acquis*. V lednu roku 2006 bulharský Parlament ratifikoval Haagskou úmluvu z roku 1996 o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí.

Zbývá však vymezit podmínky prosazování této úmluvy Ministerstvem spravedlnosti, jakožto ústředním orgánem podle dané úmluvy. Nedořešené jsou otázky kvality provádění *acquis* a celkového fungování a účinnosti bulharského soudnictví. Je třeba bedlivě sledovat provádění nového trestního řádu vzhledem k jeho významu při zajištění kvality mezinárodní soudní spolupráce v trestních věcech s Bulharskem. Boj proti přeshraničnímu organizovanému zločinu je třeba znásobit, protože se jedná o jednu z nejdůležitějších oblastí v rámci komplexu soudní spolupráce v trestních věcech v EU. Korupce představuje i nadále významný problém v soudnictví, což může mít vliv na hladkou a správnou realizaci nástrojů v oblasti vzájemného uznávání. Přípravu v této oblasti je třeba urychlit.

Závěr

V oblasti **vízové politiky** byl učiněn značný pokrok a Bulharsko obecně splňuje závazky a po žadavky vyplývající z přístupových jednání a týkající se dané oblasti.

Značně pokročily i přípravy na **schengenské acquis a na správu budoucí vnější hranice**. Je však nezbytné podniknout další kroky k dokončení příprav na přistoupení, především plně provést strategii pro integrovanou správu hranic a akční plán na období let 2006 – 2007. Jistého pokroku se dosáhlo v oblasti **azylu, boje proti drogám a soudní spolupráce v ob čanských a trestních věcech**. Zvláštní pozornost je třeba věnovat ochraně údajů, kde se postupuje velmi pomalu. V uvedených oblastech je třeba urychlit zbývající přípravu. Stále je t řeba věnovat všem těmto oblastem zvýšené úsilí a nyní rychle podniknout kroky k vyřešení zbývajících otázek před přistoupením.

Velmi omezeného pokroku se dosáhlo v oblasti **policejní spolupráce, boje s organizovaným zločinem a boje proti podvodům a korupci**, přestože Bulharsko bylo požádáno již v říjnu roku 2005, aby provedlo rozhodné kroky. V oblasti **praní špinavých peněz** se situace velmi

zhoršila. Bulharsko by mělo okamžitě podniknout rozhodné kroky, aby bylo připraveno ke dni přistoupení.

4.1.18. Kapitola 25: Celní unie

Vývoj v oblasti **správní a operativní kapacity**, vybírání příjmů, boje proti padělkům a drogám se ubírá správným směrem. Přípravy v systému IT zejména za účelem propojení se systémy EU probíhají uspokojivě a nevznikne-li žádné prodlení, zdá se, že Bulharsko je na správné cestě k plnění svých závazků po přistoupení. Postupně probíhá modernizace infrastruktury a vybavování hlavních hraničních přechodů.

Národní celní úřad aktivně přistupuje k otázce využívání zjednodušených postupů, zejména díky své internetové stránce a navazováním kontaktů s provozovateli podniků. Úsilí se zamě řuje na posílení kontrol při propouštění zboží.

V listopadu roku 2005 byl přijat zákon o spotřební dani a o skladech s daňovým dozorem, kterým se k červenci roku 2006 stanoví přechod odpovědnosti za správu povinnosti zaplatit spotřební daň z daňové správy na národní celní úřad *(srov. kapitolu č. 10 – Daně)*. Vedení národního celního úřadu přijímá nezbytná organizační opatření ke splnění uvedeného úkolu.

Díky účinné vzdělávací politice prosazované národním celním úřadem znají celníci pravidla a postupy celního řízení dobře. V rámci boje proti korupci byla v souladu s akčním plánem národního celního úřadu učiněna celá řada kázeňských opatření. Národní celní úřad musí pokra čovat v plnění svého nejdůležitějšího úkolu, kterým je boj proti korupci.

Přípravy týkající se správní a operativní kapacity v oblasti cel probíhají uspokojivě. Národní celní úřad pokročil i s přípravou systémů IT na propojení. Bulharsko musí zachovat současné tempo příprav svých systémů IT na propojení po přistoupení.

Závěr

V otázce **správní a operativní kapacity** v oblasti cel se dosáhlo značného pokroku. Bulharsko v současné době obecně splňuje závazky a požadavky vyplývající z přístupových jednání. Přípravy probíhají a očekává se, že Bulharsko bude schopno provádět *acquis* ke dni p řistoupení, bude-li zachováno současné tempo.

4.1.19. Kapitola 28: Finanční kontrola

V souvislosti s **kontrolou výdajů na strukturální akce** Bulharsko zahájilo proces hodnocení slučitelnosti programů PHARE a ISPA.

Bulharsko se však velmi zpozdilo při akreditaci rozšířeného decentralizovaného prováděcího systému (EDIS) jak pro program PHARE, tak i pro program ISPA. Nebyly dodrženy časové limity průběžných etap stanovené v příslušných plánech pro akreditaci systému EDIS, které p úvodně předpokládaly ukončit proces akreditace v červnu roku 2006. Existuje tedy vážné nebezpečí, proces nebude dokončen do konce roku 2006. To bude mít závažné následky spojené se ztrátou obrovských finančních částek z prostředků vyhrazených pro předvstupní období. Tato situace také zpochybňuje schopnost Bulharska řádně kontrolovat budoucí výdaje ze strukturálních fondů. V současné době je v této oblasti jednat rychle.

V souvislosti s **ochranou finančních zájmů EU** byl přijat akční plán a strategie boje proti podvodům ovlivňujícím finanční zájmy Evropských společenství. Zároveň byli zaškoleni zástupci dotčených orgánů. Za poslední dobu se velmi zlepšilo oznamování nesrovnalostí a podezření z podvodného jednání.

Strategie boje proti podvodům, tvořící rámec ochrany finančních zájmů EU v Bulharsku, je v šak příliš neurčitá na to, aby mohla být účinná. Dne 12. dubna byla založena mezirezortní pracovní skupina, aby předložila nový návrh strategie boje proti podvodům ovlivňujícím finan ční zájmy Evropských společenství. Pracovní postupy a operativní kapacita bulharské Rady pro koordinaci boje s nezákonným jednáním ovlivňujícím finanční zájmy Evropského společenství využívaná při spolupráci a koordinaci mezi jednotlivými dotčenými orgány je stále nedostate čná. Dne 14. dubna byly na základě rozhodnutí ministra vnitra založeny dvě pracovní skupiny. Úkolem těchto skupin bude zdokonalit spolupráci jednotlivých orgánů oprávněných provádět kontroly a šetření. Skupiny budou rovněž podávat zprávy o zjištěných relevantních nesrovnalostech.

Přípravy v této oblasti je třeba urychlit.

Závěr

V **ochraně finančních zájmů EU** byl dosažen pokrok. Je však třeba vyvíjet zvýšené úsilí k tomu, aby se dosažený pokrok zachoval. Musí se podniknout kroky k posílení správní kapacity a zdokonalení koordinace mezi novými pracovními skupinami.

Zhoršila se **kontrola výdajů na strukturální akce**. Tato oblast vyvolává značné znepokojení. Bulharsko musí v tomto okamžiku podniknout bezprostřední a rozhodné kroky a zásadním zp ůsobem urychlit akreditaci systému EDIS, aby bylo ke dni přistoupení připraveno.

4.2. Překlad *acquis* do bulharského jazyka

V souladu s články 2 a 58 Aktu o přistoupení musí být veškeré právní akty přijaté orgány EU p řed přistoupením a platné pro nové členské státy zveřejněny ve zvláštním vydání Úředního v ěstníku Evropské unie, včetně zveřejnění v úředních jazycích nových členských států. Orgány EU jsou odpovědné za konečné znění a za zveřejnění konečného znění překladů, je na p řistupujících státech, aby vyhotovily překlady a zajistily jejich řádnou právní a jazykovou revizi. V souvislosti s překládáním *acquis* Soudní dvůr definoval, jaké zásadní rozsudky je třeba p řednostně přeložit (celkem přibližně 15 000 stran).

Z téměř 90 000 stran *acquis* Bulharsko přeložilo více než 95 %. Zbývá zrevidovat 44 % těchto stran vnitrostátními orgány, než budou předloženy orgánům EU. Bulharská překladatelská a revizní kapacita zatím nedosáhla předepsaného celkového objemu 6 000 stran měsíčně, což je z velké části způsobeno problémy při náboru pracovníků. Bulharská vláda je naléhavě vyzvána, aby problematice věnovala řádnou pozornost, jinak se může stát, že *acquis* nebude zveřejněno včas ke dni přistoupení, tj. k 1. lednu 2007.

4.3. Obecné hodnocení

Bulharsko dospělo do fáze značné pokročilosti v procesu slaďování svých právních předpisů s *acquis*.

Ve zprávě z října roku 2005 se konstatuje, že Bulharsko je připraveno na přistoupení v celé řad ě oblastí. V mnoha dalších oblastech je třeba vyvinout zvýšené úsilí a 16 oblastí vyvolává záva žné obavy.

Od té doby byl učiněn další pokrok. Bulharsko by mělo být připraveno ke dni přistoupení v dal ších níže uvedených oblastech, pokud bude pokračovat současné tempo provádění. Jedná se o: veřejné zakázky, vzájemné uznávání průmyslových výrobních specifikací; svobodu poskytování nefinančních služeb; většinu zemědělských společných organizací trhu; letectví; spotřební daně; prováděcí systémy pro zdaňování; liberalizaci poštovních služeb; právní předpisy týkající se regionální politiky; právní předpisy týkající se chemických látek, geneticky modifikované organismy a hluk; vízovou politiku a celní přípravu.

Zároveň byl učiněn pokrok v celé řadě oblastí, které již nevyvolávají žádné obavy, ale přesto je třeba jim věnovat zvýšenou pozornost při dokončení příprav. Jedná se o: pojišťovnictví, ochranu práv z duševního vlastnictví, platební agentury v oblasti zemědělství, společné organizace trhu s mlékem, kontrolní opatření zaměřená na chorobu zvířat, veterinární stanovišt ě hraniční kontroly; dobré životní podmínky zvířat, obchod se živými zvířaty a živočišnými produkty, veterinární aspekty dopadající na veřejné zdraví; institucionální struktury a struktury pro finanční řízení v rámci regionální politiky, jakož i o přípravu na schengenské *acquis* a na správu budoucí vnější hranice.

Vyvinout zvýšené úsilí je rovněž třeba v oblasti: vzájemného uznávání odborné kvalifikace; finančních služeb, služeb informační společnosti, ochrany osobních údajů; právních předpisů k boji proti praní špinavých peněz; mechanismů pro obchodování s zemědělskými produkty; společných organizací trhu s vínem, alkoholem a hovězím masem; právních předpisů pro veterinářství a rostlinolékařství; většiny aspektů rybolovu; námořní dopravy; DHP a přímého zdanění; pracovního práva, sociálního dialogu, sociálního začlenění, politiky rovného zacházení, Evropského sociálního fondu, veřejného zdraví; uvolnění vnitřního trhu s energií; jaderné energie a jaderné bezpečnosti (konkrétně povinnost uzavřít v blízké budoucnosti reaktory v jaderné elektrárně Kozloduj a postupně je zlikvidovat); restrukturalizace ocelářství; elektronických komunikací; kapacity vyhrazené k plánování, sledování a vyřizování veřejných zakázek v rámci regionální politiky; horizontálních právních předpisů týkajících se ochrany životního prostředí, kvality vod, integrované prevence a omezování znečištění, nakládání s odpady; ochrany spotřebitele; azylu, soudní spolupráce; boje proti drogám; ochrany finan čních zájmů EU a překladu *acquis* do bulharského jazyka.

Zbývá šest oblastí, které vyvolávají vážné obavy a kde je třeba učinit rozhodné kroky:

– zřízení řádného integrovaného administrativního a kontrolního systému v zemědělství (*acquis*, kapitola č. 7),

– budování sběrných středisek a zpracovatelských zařízení pro ošetření masa v souladu s *acquis* platným pro TSE a vedlejší produkty živočišného původu (*acquis*, kapitola č. 7),

– prokazatelnější výsledky vyšetřování a stíhání sítí organizovaného zločinu (*acquis*, kapitola č. 24),

– účinnější provádění právních předpisů týkajících se boje proti podvodům a korupci (*acquis*, kapitola č. 24),

– důslednější prosazování právních předpisů týkajících se praní špinavých peněz (*acquis*, kapitola č. 24),

– posílení finanční kontroly budoucího využívání strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (*acquis*, kapitola č. 28).